

ALIE- NISTI

JYVÄSKYLÄN
SCIENCE
FICTION
SEURA 42

*Mum-in-law?
[of #42]*

ALIENISTI
THE MUM-IN-LAW OF #42
6¹/₂. numero 3. vuosikerta

ISSN 1236-0449

JULKAISIJA:
Jyväskylän Science Fiction Seura **42**

POSTISIIRTOTILI:
TA 1738 342

OSOITE:
c/o Otto Mäkelä
Kauppakatu 1 B 18
40100 JYVÄSKYLÄ

PÄÄTOIMITTAJA:
Otto Mäkelä
Puh. koti (941) 613 847
työ (941) 603 584
BBS (941) 211 562
E-mail: otto@jyu.fi

KOPIOLAITOS: Valos-kopio, marras/1992

Yksittäisten artikkelien ja novellien
tekijänoikeudet (© 1992) ovat
kirjoittajilla, koosteen tekijän-
oikeudet Seura 42:lla.

ETUKANSI: Reed Waller

TAITTO, TYPOGRAFIA & ALIENISTI-LOGO:
© Poka Seku Vain/S.A. Edit. M'ENFIN
under exclusive license of
Hepuli-kohtaus-sarjat/Heart Attack
Series, Inc./Sid Sid Keränen

Sisällys

<i>Robert Holdstock:</i> A letter for all my friends in Jyväskylä	3
<i>Jerome L. Cosyn (suom. Otto Mäkelä, Irma Hirsjärvi) :</i> TuValKo	4
<i>Otto Mäkelä:</i> An interview with Reed Waller & Kate Worley	5
<i>Hannu Hiilos:</i> Tieteis- ja fantasiakirjallisuuden erikoiskirjaston olemassaolo vaakalaudalla	8
<i>Reed Waller (© 1979/from Vootie #14):</i> The Adventures of OMAHA, Chapter Four	11
<i>Helena Karsik:</i> Kertomus eläväruumiistani	19
<i>Irma Hirsjärvi:</i> Agressio	22
<i>Mika-Petri Lauronen:</i> Toivon kamera	24
<i>Irma Hirsjärvi:</i> Turun kirjamessut 9.-11.10.1992	27

Kuvitus

Paula Heinonen:	s. 4
Reed Waller:	s. 5-7, 11-18
Kimmo Isokoski:	s. 25

English Summary

Jerome L. Cosyn's story "FRC" about controlling dangerous new inventions gets translated into Finnish by two bumbling fools.

Hannu Hiilos tells us about the deepening economic crisis of the Science Fiction Foundation library in London. They are losing their support from the Polytechnic of Eastern London and the Friends of Foundation are now looking for more permanent and radical solutions to their problems.

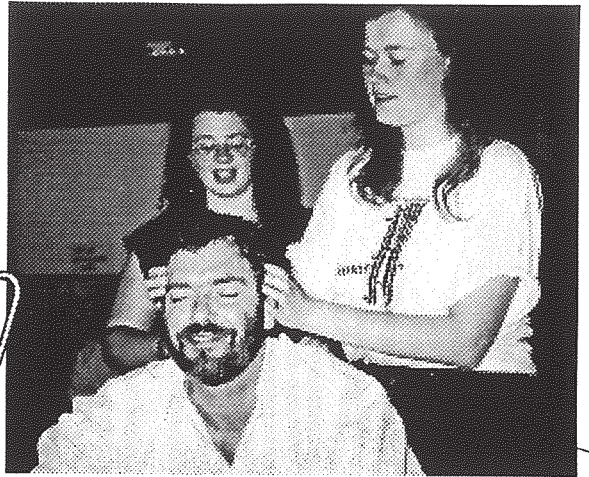
We reprint from "Vootie #14" an early version of the 4th episode of Reed Waller's Omaha the Cat Dancer.

Helena Karsik's organ bank story "Kertomus eläväruumiistani" (The Story of my Living Corpse) gets its first publication posthumously.

Irma Hirsjärvi presents her story "Aggressio" (Aggression) about the midwives of humanity.

"Toivon Kamera" (Hope's Camera) by Mika-Petri Lauronen gives us a twonky to ponder.

This year's Atorox-prize for the finest Finnish SF&F writing was presented to Risto Isomäki for his book "Kristalliruusu" (The Crystal Rose) at the Book Fair in Turku. Irma Hirsjärvi wrote the travelogue to the Fair.

ROBERT HOLDSTOCK
54 Raleigh Road
Hornsey
LONDON N8 0HY

tel: 081-348-5727

Marko Ahonen -- a letter for all my friends in Jyvaskyla
16.6.92

Dear Marko, dear friends,

This is just to thank you all yet again for arranging such an excellent visit to Jyvaskyla. I enjoyed it more than any such trip abroad I have ever made -- and I've made a few! The way you arranged for there to be no night, so we could party on -- that was an especially generous gesture by all of you.

My particular thanks to you, Otto, Paula and Sid, for the good drive and the fun boat trip. Otto, your narrative stories have turned out well on the tape and make fascinating listening -- I was probably too much overwhelmed by good company (and beer!?) to take everything in on the boat, but I've played the tape twice, now, and there are ideas there, by God. Irma, Paula and Johanna -- thanks for the excellent songs, and so funny! The recording is not perfect, of course, the recorder was too small, but your voices, and the atmosphere, bring back the feeling of the party wonderfully! Thanks so much for the shaman book, Johanna. I'm fascinated by Heikki Hurstinen. There's a story in him, somewhere; and some of the charms are truly wierd.

I enclose a few photos of the events, including one that could be captioned "English visitor overwhelmed by the smell of Snaps!" Could you give the three labelled on the back I&J to Irma or Johanna when you see them? (I'm happy to make other copies). Also, someone left a black cardigan in my room on Friday night -- it's at the hotel reception to be picked up by you (if you wouldn't mind).

And now it's back to the novel, a dreams of forests and dark lakes, and beautiful singers, and steam baths... I hope to see some or all of you again very soon.

With all the best

Chris

Jerome L. Cosyn
E-mail: al677@cleveland.freenet.edu

TuVaiko

"Mutta ette ole lainkaan puhuneet sen hyödyistä!"

Kokouksen puheenjohtaja kopautti nuijaansa. "Muistutan jälleen, että vaikka Te olettekin keksinyt täällä käsiteltävänä olevan prosessin, Te ette ole tämän komission jäsen ja olette kuultavana vain teknisten yksityiskohtien osalta." Puheenjohtaja katsoi tiukasti miestä, jonka huudahdus oli keskeyttänyt kokouksen. Hän painotti sanojaan lyhyellä karvarystyisellä sormellaan: "Jollette pysy vaiti, Teidät poistetaan kokouksesta." Puheenjohtaja nojautui taakse ja hänen kasvoilleen palasi hänelle normaali, hieman hölmistynyt ilme, kun hän nyökkäsi miehelle jonka puheenvuoro oli keskeytetty. "Olkaa hyvä ja jatkakaa, Ministeri Redan."

Redan tunnettiin vankkumattomana yleisen turvallisuuden sekä hyvinvoinnin puolustajana ja väsymättömänä minkä tahansa sitä vaarantavan vastustajana. Virkkansa suoman arvovalan kaavun takaa hän sinkosi harkitun, raivoisan katseen kohti miestä joka oli keskeyttänyt hänen puheensa. Redania pidettiin erittäin hyvänä julkisena puhujana, joka antoi sanojensa soljua vakaasti, saaden tarkkaan harkituilla korostuksilla painoarvoa vähäisillekin asioille. Tänään hänen puheenaiheensa oli kuitenkin kaikkea muuta kuin vähäpätöinen.

"Kiitos, Herra Puhemies. Kuten olin sanomassa, Ministeriö on yksimielinen: tämä keksintä sisältää sellaisen tuhon mahdollisuuden, että edes rajoitettuna ja valvottuna sen käyttö on liian vaarallista. Se tulee kieltää täydellisesti, ja kaikki tieto sen synnyttä-

västä prosessista tulee julistaa salaiseksi."

"Olemme jo nähneet, että reaktion hallitseminen on vaikeata ja että se tuhoaa lähes kaiken, minkä kanssa se joutuu tekemisiin. Yleisen terveyden ministeri on selkeästi

osoittanut, että jätteenkaasut ovat haitallisia ja myrkyllisiä. Ne siis saastuttavat ilman jota hengitämme! Jätehuoltoministeriö puolestaan huomauttaa, että ennen pitkää meiltä loppuisivat kiinteiden jätteiden loppusijoituspaikat. Keksijä itse myöntää, että saadaksemme polttoainetta reaktion ylläpitämiseksi meidän pitäisi tuhota monien villieläinlajien luontaisia esiintymisalueita ja siten horjuttaa ekologista tasapainoa."

"Lisäksi olemme kaikki tietoisia varomattomien kokeiden aiheuttamista tapaturmista. Uhrit kärsivät ennennäkemättömistä ja erittäin tuskallisista vammoista. He eivät ehkä koskaan toivu. Ei tarvitse paljoo

mielikuvitusta nähdäkseen, että onnettomuudet olisivat voineet johtaa kuolemantapauksiin. Ehdotus, jonka mukaan pieniä, rajoitettuja reaktioita voitaisiin käyttää asutusalueilla, on naurettava! Ennemmin tai myöhemmin menettäisimme reaktion hallinnan, ja kuka tietää kuinka monta ihmistä kuolisi tai loukaantuisi?"

"Ei, Herra Puhemies, emme voi sallia yleisen turvallisuuden vaarantamista. Tämä teknologia täytyy hylätä, sillä se voi johtaa vain onnettomuuksiin." Ministeri Redan painotti viimeistä lausettaan ja loi tiukan ja vakavan katseen mieheen, joka oli keksinyt tämän helvetillisen teknologian. Keksijä tunsikin ministerin terävän katseen porautuvan nahkansa alle. Hän käsitti, että Redan vihasi ja inhosi häntä hänen luomuksensa takia. Turhautuminen tuntui kipeästi, sillä hän tiesi että ihmiset, jotka istuivat täällä tuomitsemassa hänen mielikuvituksensa ja työnsä tulosta, eivät kyenneet näkemään keksinnön hyötyjen selvästi ylittävän riskit. Hän tajusi, että enemmät yritykset vakuuttaa tai suostutella heitä, olisivat hyödyttäviä. Redanin puhe oli lyönyt viimeisen naulan arkuun: kokousvänen kasvoilta näki, että päätös oli jo tehty.

Puheita tulisivat pitämään vielä muut ministerit ja komission jäsenet, poliittiset pyrkyrit, jotka halusivat ratsastaa Redanin maineella ja kerätä irtopisteitä. Lopuksi he tekisivät, mitä Redan yleisen turvallisuuden nimissä vaati tehtäväksi. Keksintöä ei enää tutkittaisi eikä käytettäisi; tiedot pimitettäisiin ja lopulta unohdettaisiin.

Keksijä käveli hitaasti metsäaukiolle koontuneen pienen ryhmän luota, toiveet murskana. Hän tiesi, ettei häntä enää kutsuttaisi kuultavaksi. Tulenvalvontakomissio ei ollut enää kiinnostunut miehestä, joka oli keksinyt tulen.

Etäällä hän näki lapsia poimimassa täitä toisistaan. Poikkeuksellisen kylmä tuulenpuuska kävi pohjoisesta ja lapset värisivät vilusta.

Käännös Otto Mäkelä, Irma Hirsjärvi
Alkuperäisnimi FRC
Julkaistu tekijän luvalla

Otto J. Mäkelä
E-mail: otto@jyu.fi

An interview with Reed Waller & Kate Worley

OM: *Could you tell me something about how it all got started?*

RW: Okay, in the 60's I was playing Rock'n'Roll and drawing band posters. And reading underground comics as they were coming out of San Francisco. We had a power trio called "Mother Goose Band"... I've been doing that longer than I've been doing cartoons, since about 1963. I'm now back with the musicians that I worked with back in the early 70's. We've now reunited and Kate is with us, so it's the original "Mother Goose Band" plus one.

In the early 70's I eventually got together with some other cartoonists and founded "Vootie", which is an amateur press association for funny animal cartoonists, so we organized funny animal cartoonists through the United States. Omaha was a result of that project.

OM: *You also drew posters at that time?*

RW: Yeah, I had a sideline between gigs: I drew posters for local Rock'n'Roll bands with all sorts of weird names like "The Cambridge Heresy" and "Stormy Mondays".

OM: *You said you were reading lots of comics, was it natural to drift into also making them?*

RW: Well, yeah it was. For one thing, I had been a lifetime comic book fan and animation fan and I'd always enjoyed all kinds of comics but I specially enjoyed funny animal comics. I didn't really outgrow them as I got older, I just got more interested in animation. I had a cousin who was a cameraman at Hanna-Barbera studios in the late 50's and we'd been pals for a long time, he'd send me cel setups and gossip, and I'd send him drawings of Hanna-Barbera characters I'd made and that was a lot of support. By the time the 70's rolled around I was both corrupted by Rock'n'Roll and renewing my interest in cartoons. When Bob Crumb, Gilbert Shelton and the underground comics movement started to show up it was really exciting and influenced a lot what I was going to do later.

OM: *When you formed your funny animal APA were you the only ones doing funny animals?*

RW: At the time, this was the mid-70's, there really wasn't much. Even the Disney comics weren't much to be had. Comics were just coming out of a kind of a slump, there was virtually nothing but superhero comics to be had, with the possible exception of "Howard the Duck". The people that gathered together to participate in "Vootie" and draw funny animals were united in being cartoonists rather than straight illustrators.

OM: *Kate, could we hear your side of the story?*

KW: In the late 70's my former husband and I were working together on a science fiction/comedy radio show called "Shockwave" and that's where I started scriptwriting, really. I did it sporadically along with a group of writers that, come to think, included quite a few science fiction and fantasy writers like Emma Bull, Kara Dalkey and Will Shetterly who were all involved in it to greater and lesser degrees. So I started writing script there and also a lot of times just writing continuity for other people's humorous pieces, tying them together.

In fact, that's how I met Reed: I had heard of the Great Reed Waller and I'd seen the

original Omaha book, but he was living in San Francisco at this time. But he came back to Minneapolis and being also a terrific voice actor came to work on one of our productions, we were doing adaptations of some Spider Robinson and John Varley stories. We discovered we liked working together, this was like '82 or so. In 1984 we got involved personally, we'd both divorced and finally got together. Then we were together for another two years really before I started working on "Omaha". I was just going to give him some plot ideas at first, that lasted for about ten pages and then I found out I was writing the book and that's where it stayed.

OM: *Now that we've come around to "Omaha" again, what do you think of the current boom of erotic comics (though I can't really place "Omaha" in that category, whatever it is)?*

RW: Well, as far as erotic comics goes, there are several quite distinct groups of work. For example, there is the "Eros Comics" from Fantagraphics that have been coming out for the last year, it'd be a mistake to lump them in with the work European masters that have been at it for so long, like Guido Crepax and people like that. I certainly feel a lot differently about what's been what's been going on in Europe and what's coming out of Seattle.

KW: Which is not to completely damn what's coming out of Seattle, they've had some real good things come out on the Eros line.

RW: It's just a really mixed bag.

OM: *As I said, I really can't fit "Omaha" in with the rest of the crowd.*

RW: It's a wholesome family strip. (chuckle)

OM: *You obviously wanted to develop it in other directions where it originally was going?*

RW: I'd reached a point where I wasn't going anywhere with it. I had a very definite sense of where I wanted it to go, and yes, my instincts for where it should go did dictate that it should go somewhere different from what I was doing with it originally. Which was pretty broad and satirical, I wanted to see something more literal, I was beginning

to realize it had more potential than I was taking advantage of, the characters and the scenario could support a better writer than I was.

KW: Thank you, dear.

RW: It also seemed to be calling for a feminist viewpoint.

OM: *One could also talk about art style. I understand you initially had problems with medication which affected your drawing?*

RW: From the time that I actually began "Omaha", for probably about the first three or four years, until '86 when it became a regular book, I was struggling with medication for my epilepsy. Two of the problems that I had were hand tremors and eye tremors. I did the first three, four books with nylon-tipped pens, rather than brush which I went to later, because I simply couldn't hold a brush. I needed that much friction because my hands shook so badly, and there were times I couldn't see because I would have tremors in my eyes. It took some time in the hospital, about a month, to get me on medication that didn't have side effects.

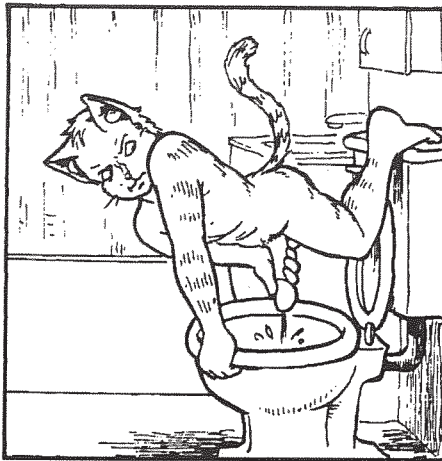
KW: It took a doctor who finally listened and cared about the side effects. Most doctors don't.

OM: *Then again, your art is also somewhat different style now; the work back in Bizarre Sex #9 reminded me of "Fritz the Cat".*

RW: I was very cartoony when I started out, that's where it came from originally, it was done for "Vootie" which was by and for cartoonists. I wasn't thinking about doing anything really serious at the time, I was just having fun and injecting some satire and some adult content into funny animal cartoons, which was the name of the game we were playing. As it took a life of its own, it requested more expertise and more sophistication.

OM: *Nowadays "Omaha" is about as naturalistic as you can get in this media.*

RW: Originally Omaha or any of the characters didn't have chins, and they all were very cartoony, the hair was just a sort of a squiggly mess and there wasn't a great deal of detail in the drawing, it was very loose. I

improved as I went along, it seemed to call for it.

OM: *I remember the story about the printer who wasn't sure if he could print your work...*

RW: That was the last chapter [of "Omaha"] that actually ran thru "Vootie", I was getting it printed myself. I always doing this with a lot of trepidation, taking it to the printer and coming back a couple of days later to pick it up, having them count out exactly fifty or exactly a hundred copies, and I finally had to take this last chapter to a another printer because I was living in a different town. "I really don't if I can do this", they said, "What is it, all the sex?" I asked, "No, all the black!..."

OM: *We earlier talked about life styles, you still live a sort of a Rock'n'Roll life. I was rather surprised when meeting you I found out that you had converted to Judaism. Can you give some kind of a background on that?*

KW: Oh gosh, how do you give a background a that? It's a kind of a funny story, Reed and I (Reed's now in his forties and I'm in my middle thirties) talked kind of vaguely about religion over the years but for some reason we've been living together for quite a number of years before we both told

each other we'd considered converting to Judaism when we were in college, but neither of us had done anything about it.

It may seem a little odd that we can live together for several years before finding that out, but as I like to tell people we'd been together for about five years before we finally confessed to each other in a supermarket late one night that we both actually liked poparts. You know, we are both rather private people and it just came about and we finally decided to do something about it, took instruction and did in fact turn. We found more and more that it agreed with the ethical system we had both developed as agnostics.

RW: The irony is, it's just typically jewish that you can charge through a good portion of your life without noticing that your ethical system does actually confirm to an existing religion.

KW: People tend to think that since Judaism is associated with the Old Testament that it has a very severe attitude, they would think of it because the Old Testament is usually associated also with fundamentalist christians. That it would have very severe attitudes towards sex, towards censorship, when actually the quite opposite is true. They are no more enthusiastic about pre-marital sex than anybody else, but they don't make quite as big a deal about it, and also their attitude is that sex is basically a good thing.

RW: The rabbis like some other non-christian clergy here are required to be married.

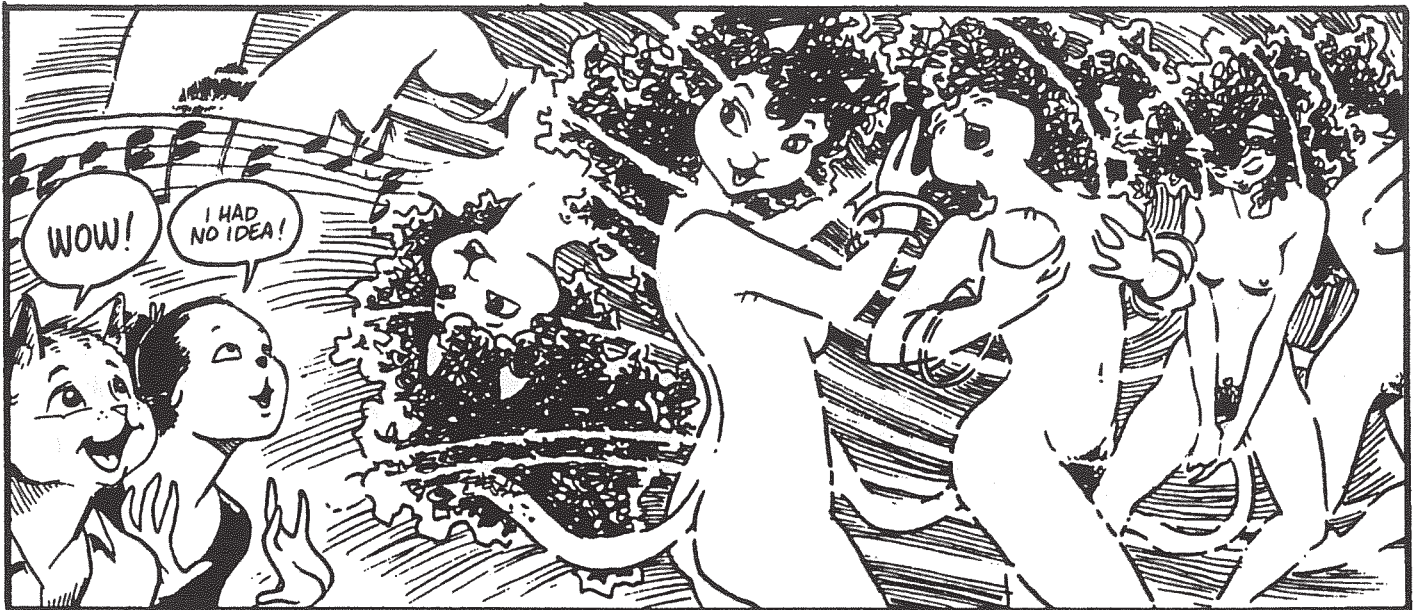
KW: Or at least will get looked at really oddly by the congregation. Plus the jewish attitude towards censorship is that censorship is not a good thing. Period.

RW: This is an attitude which comes from those who know.

OM: *Now that we are talking about Life, the Universe and Everything, you are into science fiction quite a lot?*

KW: Oh yes, a lot of the "how" for when I was doing "Shockwave" came from being a member of the Minnesota Science Fiction Society which really was a real long time ago, which was kind of a social world we moved in for quite some time.

RW: I'd like to mention I did drift back into comics as an activity by way of being a science fiction fan first and doodling illustrations for fanzines.

OM: Can you tell me something about your future projects?

KW: Even as we speak, I'm painting a story for "Grateful Dead Comix" that Reed drew, it's an adaptation of the song "U.S. Blues", we're doing it largely for the fun of it. Apart from that, I have a couple of people I'm talking to about graphic novel project. I can't go into too much detail about them right now, with the things up in the air, but one of them is hoping to do an adaptation of a major science fiction novel of the past, because I want to do it before somebody else picks it up and screws it up, A book I feel very strongly about. There are a couple of graphic novel projects I've been trying to do for a couple of years anyway which are finally starting to go somewhere. Plus getting on with "Omaha". I have a bunch of short pieces I'm trying to get together in a single collection by various artists.

OM: When do you expect to get the next number of "Omaha" out?

RW: I'm just beginning it right now. She's had the script finished since last July or August, for a year. Unfortunately, other things intervened, and I became unavailable for work for a while, but I'm just sitting down to it now and I should finish "Omaha" #18 in about six weeks. My principal interest now is just getting down and pinning back all the people who sent us money and artwork and good wishes...

KW: And still keep sending us artwork. The Europeans keep finding out about it, months after the fact, for the benefit books. The second benefit book is at press, I understand, at long last, the last artist on whom it was hanging on finally having come thru...

RW: A Mr. Denis Kitchen.

KW: That is at last at press, but the Europeans still keep hearing about it and sending

stuff long after the books have closed. The stuff that's coming in is far too wonderful to leave unpublished, so we're probably going to use some of it as covers and back covers on "Omaha", which is entertaining enough in itself, if they don't mind.

OM: I guess you've been thrilled by all the attention you've been getting, but have there been drawbacks?

KW: Not seriously, it really wasn't that difficult a project to do, in fact it turned out to be surprisingly easy. The biggest problem was when the artwork got completely out of hand I had to say no, no more. Because as it was, there were over a hundred artists and writers represented, and like I said then I have another dozen pieces I couldn't use, specially Europeans which is really tragic because they include some of our heroes. The biggest drawback I found is I owe everyone in the Universe letters, I'm slowly catching up on writing thank-you letters to all the artists, but when you got a hundred people to write, it can take a while. I'm learning to be a better correspondant, but of course it's taking me monster hours.

RW: I've occupied a lot of my time by cranking out thank-you cards by the million. Probably the major drawback for me is that

now I've seen a hundred other people doing my character, many of them are people that I idolize. So here I am, sitting by my desk and getting ready to go back to work and thinking: well, I'm going to have to start getting good.

KW: You'll have to be consistently wonderful.

OM: I think this about wraps it up: we've gone thru the background, all the in-betweens and all the future things. You still have some ideas?

RW: We just hope it doesn't get so oppressive around here that we can't get the book to our readers.

KW: There have been three more busts in the last month, which is a record. Our legal defence fund will have to get into gear again. That's an ongoing problem, we'll see. This may just a pre-election oppressive climate and it may change after this election is over and we change parties, it looks quite like it might happen.

OM: Anything to say to our readers?

KW: Gosh, I... (end of tape)

Fantasiatutkijan iloja ja suruja: Tieteis- ja fantasiakirjallisuuden erikois

Lukemista hakemassa

Tieteis- ja fantasiakirjallisuuden suomalaisella harrastajalla ja tutkijalla on suhteellisen vähän asiaa suomalaisiin kirjastoihin verrattuna monen muunlaisen kaunokirjallisuuden lukijakuntaan. Kirjastot hankkivat sellaista kirjallisuutta, jota tietävät tai olettavat asiakkaidensa haluavan. On kysymys myös lajin arvostuksesta: esimerkiksi dekkareita on jo vuosikymmenien ajan voinut harrastaa julkisesti ilman että heti leimautuu roskakulttuurin säällittäväksi uhriksi, ja se näkyy myös siinä, miten salapoliisiromaanit löytyy kirjastoista.

Myöhemmin ovat science fictionin ja fantasyn harrastajatkin tulleet esiin maan alta, ja lajien viime vuosikymmeninä ensiksi anglosaksisessa maailmassa virinnyt tieteellinen tutkimus on levinnyt Suomeenkin. Tarvitaan kuitenkin vuosien ja vuosikymmenien järjestelmällinen hankintatyö, ennen kuin syntyy hyviä ja edustavia tieteis- ja fantasiakirjallisuuden kokoelmia. Siitä kärsii erityisesti tutkija, jonka on pakko päästä käsiksi myös vanhempaan tieteiskirjallisuuteen ja sen tutkimukseen. Niinpä hän lähtee etsimään aineistoa ulkomailta.

Oma etsintäni vei minut Lontooseen, jossa toimivat British Library, Ison-Britannian kansalliskirjasto ja maailman suurimpia kirjastoja, sekä Science Fiction Foundationin (SFF) kokoama ja ylläpitämä tieteis- ja fantasiakirjallisuuden erikoiskirjasto. (Käytän jäljempänä tieteisromaanin tai kirjallisuuden käsitettä tarkoittamaan myös fantasiakirjallisuutta. Nämä kaksi lajia ovat niin läheisissä yhteyksissä toisiinsa ja niiden julkaisufoorumissa, tekijöissä, lukijoissa, arvostelijoissa ja tutkijoissa on niin paljon yhteistä, että kun puhutaan yhdestä lajista, törmätään ennemmin tai myöhemmin myös toiseen. Niinpä SFF:n kirjakoelmakin on järjestön yksinomaan tieteisromaanin viittaavasta nimestä huolimatta myös fantasian tutkijan korvaamaton voimavara.)

British Library on tietenkin itsestään selvä matkakohde vaikka kuinka monen humanistisen tieteenalan tutkijalle. SFF:n ja sen kirjaston olemassaolosta olin saanut tie-

tää säätiön myös julkaisemasta tieteellisestä aikakauslehdestä **Foundation: the review of science fictionista**, joka on yksi alan kolmesta tärkeimmästä akateemisesta aikakausjulkaisusta.

Olen käynyt SFF:n kirjastossa nyt kolmeen otteeseen, ensin lisensiaatintyön ja sitten väitöskirjan valmistelupuuhiissa. Ensimmäisestä päivästä lähtien tiesin saapuneeni fantasiantutkijan maanpäälliseen paratiisiin. Heti ensi käynnillä vuoden 1986 alussa minut otettiin vastaan kuin mieluisa vieras. Ted Chapman ja Joyce Day, jotka kirjastosta vastasivat, olivat avuliaita ja ystävällisiä tavalla, jossa ei ollut mitään virallista tai ulkokohtaista. Seuraavilla kerroilla vuosina 1990 ja 1991 tunsin palaavani ystävien luokse. Myös ulkomaalaisen käytännöllisiin ongelmiin Tediltä ja Joycelta riitti apua ja neuvoja. Sain käyttää SFF:n tiloja hyvin vapaasti tutkimustyössäni. Enempää ei kukaan tutkija voi elämältä toivoakaan kuin erinomaista oman erikoisalansa kirjastoa, jossa voi tuntea olevansa aivan kirjaimellisesti kuin kotonaan.

Science Fiction Foundation

Science Fiction Foundation on vuonna 1970 perustettu vapaaehtoisjärjestö, tieteisromaanista jollain erityisellä tavalla, yleensä ammattimaisesti kiinnostuneiden ihmisten yhteenliittymä, johon kuuluu kirjailijoita, arvostelijoita, tutkijoita ja kirjastoihmissiä. Tarkoituksena on ylläpitää tieteisromaanin tutkimuksen tarpeisiin koottua laajaa kirjastoa. Samalla halutaan edistää tieteiskirjallisuuden tuntemusta ja ymmärtämistä yleensä ja parvella jokaista tieteisromaanista kiinnostunutta, niin tavallista lukijaa kuin akateemista tutkijaa. Järjestöllä on suojelijoinaan kaksi arvostettua tieteiskirjallisuuden edustajaa, brittiläisen Arthur C. Clarken ja yhdysvaltalaisen Ursula K. Le Guinin.

SFF:n jäseneksi pääsee vain kutsusta. Jäseneksi voidaan sääntöjen mukaan kutsua henkilö, jonka katsotaan saaneen aikaan jotain merkittävää tieteiskirjallisuuden kirjoittajana, arvostelijana, tutkijana, opettaja-

na, bibliografina tms., ja jolla uskotaan olevan pysyvää kiinnostusta lajia kohtaan. Jäseninä onkin ollut monia alan tunnettuja brittiläisiä ammattilaisia ja harrastajia.

Tiedotusta ja opetusta

1970-luku oli Ison-Britannian oppilaitoksille hyvää aikaa. Maan kukoistuskauttaan elävissä polyteekeissa oli sekä valmiutta että voimavaroja kokeilla kaikenlaista uutta korkeamman opetuksen alalla. SFF löysi kodin North East London Polytechnicistä (NELP), Lontoon suurimmasta polyteekistä, jonka tiloissa ja tuella se on siitä asti toiminut. SFF:n toimintapisteeseen NELP:n Barkingin kampuksella on keski-Lontoosta maanalaisella (District- tai Metropolitan-linja) ja lopuksi Barkingin asemalta Lontoon liikennelaitoksen kaksikerroksisella bussilla noin tunnin matka. Alue on Essexin kreivikunta, suur-Lontoon itälaista, entisistä kylistä ja pikkukaupungeista yhtenäiseksi joskin puistojen täplittämäksi kasvanutta aavaa esikaupunkia.

Parhaina vuosinaan SFF:lla oli kolme päätoimista NELP:n palkkaamaa työntekijää – toiminnanjohtaja, kanslisti ja tutkimusamanuenssi. Säätiö ohjasi ja valvoi kaiken tasoista tieteisromaanin kohdistuvaa tutkimusta ja opetusta, jakoi tieteiskirjallisuutta koskevaa tietoutta lehdistölle, radiolle ja televisiolle ja välitti luennoitsijoita kaikenlaisille järjestöille ja kaikenlaisiin tilaisuuksiin. Yhteistyössä erilaisten kulttuurijärjestöjen ja -laitosten kanssa järjestettiin elokuvaesityksiä, luentoja, seminaareja, kongresseja ja kirjanäyttelyitä. Institute of Contemporary Artsin tiloissa Lontoossa 1976 pidetyn luentosarjan luennot koottiin kirjaksi, joka ilmestyi kovakantisena nimellä **Science fiction at large** (1976) ja taskukirjana nimellä **Explorations of the marvelous** (1978). Vuonna 1984 tehtiin oma televisio-ohjelma BBC:n Open Door-sarjaan. Näkyvän julkisen toiminnan ohessa säätiön henkilökunta vastasi päivittäisessä työssään tuhansiin puhelin- ja kirjeellisiin tiedusteluihin, kokosi valtavan kirjaston ja antoi oman panoksensa NELP:n opetukseen.

Hannu Hiilos

kirjaston olemassaolo vaakalaudalla

Mutta kun koulutusmäärärahoja alettiin 1970-luvun lopulla karsia, NELP, viime vuosikymmenen lopulta alkaen Polytechnic of East London (PEL), menetti suuremman osan siihen astisista määrärahoistaan kuin yksikään muu Ison-Britannian polyteekki. Tutkimusamanuenssin ja toiminnanjohtajan virat lakkasivat ja kanslistin virka muuttui puolipäiväiseksi. PEL:n tuki rajoittui sihteerin puolipäiväpalkan ohella siihen, että se antoi SFF:lle ja sen kirjakokoelmalle tilat Barkingin kirjastossa ja maksoi sähkön ja lämmityksen, kahden puhelimen käyttökulut sekä toisen luokan postikulut. Muuten säätiön ja sen kirjaston hallinto ja toiminta on kokonaan vapaaehtoisten käsissä.

Science Fiction Foundationin kirjasto

SFF:n kirjasto on suomalaiselle alan harrastajalle lähin kansainväliset mitat täyttävä oman alan erikoiskirjasto. Sveitsissä toimii Maison d'Ailleurs, joka kuitenkin painottuu muuhun kuin englannin kielellä julkaistun tieteiskirjallisuuteen. Seuraavat kunnolliset erikoiskokoelmat löytyvätkin siten vasta Atlantin takaa.

Kirjaston ytimenä on British Science Fiction Associationin vuonna 1972 määräämättömäksi ajaksi lainaama muutaman tuhannen niteen kokoelma. Sitä kartuttavat Science Fiction Writers of American lainaamat 500 kirjaa sekä kahden yksityisen keräilijän kokoelmat. Vuonna 1988 toteutetun inventaarion mukaan kirjastossa oli tuolloin noin 12 000 nidettä tieteis-, fantasia ja kauhukirjallisuutta, 750 nidettä niiden tutkimusta – tutkielmia, artikkelikokoelmia, hakuteoksia, bibliografioita –, 98 nimekettä tieteislukemistoja aina 20- ja 30-lukujen "pulpeista" alkaen, 30 nimekettä alan tieteellisiä aikakausjulkaisuja sekä suuri joukko fanzineita. Kokoelmassa on myös tiedettä ja pseudotiedettä käsittelevää kirjallisuutta sekä omanlaisena huipenuksenaan Flat Earth Societyn jälkeenjääneet paperit.

Koska SFF:lla ei ole omia varoja, kartunta riippuu paljolti erilaisten lahjoittaji-

en ja tukijoiden anteliaisuudesta. Aikakauslehdet saadaan lahjoituksina ja vaihtoina, suurin osa uudesta kirjallisuudesta on Foundation-lehden arvostelijoiden säätiön kirjastoon palauttamia arvostelijankappaleita, joskus myös kustantajien suoria lahjoituksia.

Aivan viime aikoina SFF:n kirjaston hankintatilanne on kuitenkin parantunut, kun SFF:n ja sen kirjaston tueksi syntynyt Friends of Foundation -järjestö on ryhtynyt keräämään rahaa ja hankkimaan kokoelmista puuttuvaa tutkimuskirjallisuutta.

Friends of Foundation

Friends of Foundation -järjestö on yleensäkin ollut viime vuosien valopilkku. SFF:han on lähinnä alan ammattilaisten suljettu, itse jäsenistöään täydentävä järjestö. Friends of Foundation, säätiön ystävät, taas on kaikille tieteisromaanista kiinnostuneille harrastajille avoin järjestö, joka pyrkii saamaan tavallisen lukijakunnan liikkeelle SFF:n ja sen kirjaston hyväksi. Kesällä 1990 järjestöllä oli 170 jäsentä. Jäsenet ovat tiedottaneet säätiöstä kaikenlaisissa tieteiskirjallisuuden harrastajien kokoontumisissa, keränneet sille varoja ja toimineet vapaaehtoisena työvoimana. Kesällä saatiin kokoon noin 10 500 markkaa kokoelmasta puuttuvien hakuteosten hank-

kimiseksi kirjastoon. Pitkän aikavälin tavoitteena on saattaa SFF:n kirjaston luettelo tietokoneella luettavaan muotoon. Silloin luettelo olisi helppo pitää ajan tasalla, siitä voisi hakea ja tulostaa tietoa monin eri tavoin, ja olisi mahdollista luoda todellinen luettelotietokanta, jota voitaisiin modeemiyhteyksien avulla hyödyntää kaikkialta maailmasta.

Friends of the Foundationin perustaminen antaa myös aiheen olettaa, että SFF on todella onnistunut tavoitteessaan palvella tutkijoiden ohella myös muita asianharrastajia, muutenhan nämä tuskin tuntuivat tarvetta tulla apuun. Parin toimintavuotensa aikana FF on ehtinyt vakiinnuttaa asemansa ja toimintatapansa ja osoittaa arvonsa.

Nykytilanne

SFF:n kirjaston jokapäiväinen toiminta oli ensisijaisesti Ted Chapmanin ja Joyce Dayn varassa. Antaumuksellisella yhteisellä työpanoksellaan he olivat voineet taata kohtuullisen palvelutason. Ted – polyteekin eläkkeellä oleva kirjastonhoitaja – hoiti kirjastopuolta, kun taas Joyce huolehti kirjeenvaihdosta, **Foundation**-lehden tilauksista ja sen irtonumeroiden postittamisesta, ja yhdessä kulloinkin tarjolla olevan vapaaehtoisen työvoiman avulla molemmat vastasivat tieteiskirjallisuuden opiskelijoiden ja tutkijoiden kaikkialta maailmasta lähettämiin kyselyihin. Tällä tavoin syntyi kuitenkin odotuksia, joiden tyydyttämiseen kahden ihmisen periaatteessa osa-aikainen työ ei olisi pitkän päälle missään tapauksessa riittänyt, sillä kirjastolla oli kokoonsa ja tehtäviinsä nähden aivan liian vähän voimavaroja ja henkilökuntaa, varsinkin ammatillisesti pätevää kirjastohenkilökuntaa.

Kun Ted Chapman vuoden 1990 loppukesällä sairastui, se vain laukaisi jo pitkään kypsyneen kriisin. Tedin poissaolo pakotti pohtimaan uusia ja pitemmän aikavälin ratkaisuja. Hänen myöhempi paluunsa ilahdutti kaikkia ja paransi tilannetta, mutta perusongelma ei muuttunut miksikään. Syksyllä 1991 Ted kuoli.

Ted oli hieno ihminen ja hieno kirjastonhoitaja, jonka poismeno jätti suuren aukon monen ihmisen elämään. Hänen mukanaan meni myös korvaamatonta osaamista ja asiantuntemusta, jota Ted oli hankkinut SFF:n kokoelman parissa vuosien mittaan tekemässään vapaaehtoistyössä. Ted tuli mukaan SFF:n toimintaan siksi, että eläkkeelle päästyään hän ei halunnut olla eikä kyennyt olemaan joutilaana. Voi varmaan sanoa, että hän kuoli kuten halusi, ikään kuin työnsä ääreen. Olen iloinen, että ehdin opintomatkoillani tutustua Tediin, vaikka ystävytemme jäikin aivan liian lyhyeksi.

Sillä aikaa polyteekin rahoitusvaikeudet olivat edelleen pahentuneet. Määrärahojen kutistuessa oli vähennetty henkilökuntaa ja kasvatettu opiskelijamääriä. Näistä ja muista säästötoimista huolimatta polyteekki ei saanut talouttaan tasapainoon. Niinpä alettiin ajatella, ettei oppilaitoksella ollut enää varaa kustantaa SFF:n kirjaston juoksevia menoja. Vuoden 1992 alussa polyteekki kat-

soi olevansa pakotettu vaatimaan, että SFF hankkisi itse itse kirjastonsa toimintaan seuravaalla budjettikaudella 1993/1994 tarvittavat varat. Järjestön pitäisi huhtikuuhun 1993 mennessä saada noin 270 000 markkaa.

Se hyvä puoli muuten mahdollisimman huonossa tilanteessa on, että PEL ilmoitti asiasta hyvissä ajoin. SFF:lla on nyt vuosi aikaa hankkia toimintansa rahoittamiseen tarvittavat varat tai muulla tavoin järjestää tulevaisuutensa. On ollut puhetta neljästä mahdollisuudesta.

Voitaisiin myydä kokoelma japanilaiselle instituutiolle, joka on tarjonnut siitä noin 2 miljoonaa markkaa. Ostajaehdokas olisi valmis antamaan SFF:lle kopiot – mahdollisesti mikroäljenteet – osasta tai kaikista haltuunsa saamista teoksista. Kokoelman myymistä ei kuitenkaan halua kukaan. Myyminen ei olisi mahdollista siitäkään käytännöllisestä syystä, että SFF:n kirjasto koostuu suurimmaksi osaksi teoksista, joita on hankittu erilaisten tukijoiden varoin, sekä erilliskokoelmista, jotka ovat pysyvissä lainassa eri yhteisöiltä ja yksityishenkilöiltä.

Voitaisiin palauttaa muille kuuluvat kirjat ja erilliskokoelmat omistajilleen ja myydä loput aineistosta. Mutta SFF:n kokoelmalla on todellista arvoa vain kokoelmana, tieteisromaanin ja fantasian opettajan, tutkijan ja asianharrastajan vapaassa käytössä olevana aineistona tiedonlähteenä. Erikseen myytyinä sen usein nukka vierut kirjat eivät olisi paljonkaan arvoisia.

Voitaisiin hankkia toiminnan jatkamiseen tarvittavat varat ja jatkaa entiseen tapaan PEL:n tiloissa. Silloin pitäisi joko löytää vakinainen sponsori tai sponsorit tai siten kerätä vuosittain rahaa sieltä mistä sitä kulloinkin saa.

Voitaisiin hankkia tarvittavat varat ja sitten muuttaa majaa. SFF:n perusongelma on näet oikeastaan se, että sen käytännöllinen merkitys PEL:lle on rajoitettu. Tieteiskirjallisuudesta on voitu saada virikkeitä ja materiaalia luonnon- ja yhteiskuntatieteiden opetukseen. Lisäksi SFF:n kirjaston kaltainen sekä omassa maassa että kansainvälisesti merkittävä erikoiskirjasto on sinänsä arvokas akateeminen statussymboli. Mutta tieteis- ja fantasiakirjallisuuden opetusta annetaan ja tutkimusta harjoitetaan Isossa-Britanniassa muissa yliopistoissa ja korkeakouluissa, ja sieltä tulevat ne kotimaiset käyttäjät, joille SFF kirjastoineen todella on elintärkeä. PEL:n myötämielisyys on periaatteellista, ja kun rahaa on muutenkin liian vähän, on ensiksi pakko ajatella oman opetuksen tarpeita. Ne oppilaitokset taas, joiden käytännöllisten etujen mukaista olisi huolehtia SFF:n toimintaedellytyksistä, ovat sen ulkopuolisia käyttäjiä, jotka saavat sen palvelut kaikkien muiden kävijöiden tapaan ilmaiseksi.

Jos toimittaisiin sellaisen akateemisen instituution yhteydessä, jossa opetettaisiin ja tutkittaisiin tieteis- ja fantasiakirjallisuutta, SFF:n kirjasto olisi olennainen, koko ajan käytössä oleva peruspalvelu, jonka olemassaolo olisi koko laitoksen elinehtoja. Sellaisessa tilanteessa saattaisi olla myöskin mahdollista elvyttää se opetus- ja tutkimustyö, jota 1970-luvun lihavina alkuvuosina

voitiin harjoittaa polyteekin palkkaaman amanuenssin johdolla. Sekin vakiinnuttaisi kirjaston asemaa akateemisessa maailmassa. Alan opetuksen antaminen tai valmisten ja oppinnäytteiden ja muun tutkimuksen ohjaaminen olisi samalla eräs keino hankkia varoja maassa, jossa yliopistojen ja korkeakoulujen lukukausi- ja muut palvelumaksut ovat varsinkin nykyään todella korkeita, suomalaisittain huimaavia. Ison-Britannian nykyisessä koulutuspoliittisessa ja taloudellisessa tilanteessa ei olisi kuitenkaan mitenkään helppoa löytää korkeampaa oppilaitosta, joka olisi valmis antamaan SFF:n kirjastolle tilat siinäkin tapauksessa, että säätiö hankkisi kirjaston käyttövarat kokonaan tai osittain itse.

Toinen mahdollisuus olisi ostaa kirjastolle oma talo. Ison-Britannian nykyisillä asuntomarkkinoilla – joiden tilanne muistuttaa suomalaista, mutta on vielä pahempi – ei tuottaisi vaikeuksia löytää tarkoitukseen sopivaa, suomalaisin termein neljän tai viiden huoneen ja keittiön taloa, jos SFF vain voisi maksaa koko kauppasumman kerralla käteisenä. On arvioitu, että siihen tarkoitukseen pitäisi kerätä vajaat 800 000 markkaa. Jos korkea alkupääoma toisaalta saataisiin kootuksi ja oma talo hankituksi, kirjasto voisi siitä eteenpäin toimia huomattavasti alhaisemmin käyttökustannuksin.

SFF:ssa ja sen lähipiirissä ei missään tapauksessa olla valmiita antautumaan. Ei ole päätetty, jatkettaisiinko toimintaa PEL:n tiloissa vai muualla, mutta suosiolla ei anneta periksi. Samalla kun pohditaan eri mahdollisuuksia, valmistellaan kampanjaa niiden varojen ja sponsoreiden hankkimiseksi, joita joka tapauksessa tarvitaan kirjaston tulevaisuuden turvaamiseksi. Kaikkeaa koordinoi SFF:n ja sen kirjaston tukijärjestö Friends of Foundation.

Tällainen ammattilaisten ja harrastajien yhteistyö ilmentää elävästi sitä nykymaailman oloissa harvinaislaatuista alakulttuuria, joka yhdistää tieteis- ja fantasiakirjallisuuden kirjoittajia, lukijoita, arvostelijoita ja usein myös tutkijoita. Tämän yhteisön sisällä saatetaan riidellä kiivaasti mm. siitä, onko tieteis- ja fantasiakirjallisuuden akateemisella tutkimuksella ja opetuksella muuta tarkoitusta tai merkitystä kuin akateemisten tutkijoiden ja opettajien elättäminen. Harvinaista tässä alakulttuurissa on kumminkin se, että tutkijat ja maallikot ovat niin läheisissä tekemisissä keskenään, että he voivat riidellä keskenään yhteisillä julkisilla foorumeilla.

Varsinkin nykytilanteessa on tärkeätä se tiedotustoiminta, jota FF harjoittaa paitsi alan konventeissa myös kolme kertaa vuodessa ilmestyvän tiedotuslehtensä kautta. FF:n **Newsletterin** tapaiset uutislehdethän ovat tällä populaarikulttuurin kentällä yhtä tyypillinen ilmiö kuin konventit, samanlainen yhdysside eri paikkakunnilla ja eri maissa elävien monenlaisten harrastajien ja ammattilaisten välillä. SFF:n oma **Foundation: The Review of Science Fiction** -lehti sen sijaan on tieteellinen julkaisu, jossa uutisille ja tiedoiksi on tilaa vain pääkirjoituksessa. **Newsletterin** huhtikuussa 1992 ilmestynyt numero taas oli omistettu pelkästään SFF:n kirjaston tilanteen selvittelylle.

the Adventures of **OMAHA**

LIFE IS GETTING COMPLICATED!

CHAPTER FOUR

I'M ALL SET! THANKS TO ROSALIE MUTTLER'S SUPPRESSIVE LEGISLATION, THERE'S A NEW UNDERGROUND FORMING IN THIS TOWN AND I'M GOING TO BE ITS NEW QUEEN OF THE DANCE! — NOT TO MENTION RICH — NOW CHUCK DOESN'T HAVE TO STAY BACK AT THAT HOLE OF AN AGENCY... BUT WHAT IF HE STILL WANTS TO? WHAT ABOUT HIS OLD "FRIEND" JO ANNE? WHAT'S WRONG WITH ME? WHY AM I TREMBLING? WHY DO I WANT TO CRY SO BADLY? ... SHIT!

IT'S SO SENTIMENTAL TO SEE YOUR CUTE LIL' BROW SWEATIN' OVER THE OLD TABLE AGAIN!

YEAH, THANKS. NOW GET LOST! MY POCKETBOOK HURTS AND I NEED SOME WORK TIME!

MAKES ME ALL TINGLY THINKING ABOUT THE OLD TIMES — JUST YOU AND ME AND A SOFT BED OF BLUEPRINT PAPER...

COME ON, TURN IT OFF, WILLYA?

I'LL NEVER FORGET THE HUSKY WAY YOU'D ASK ME TO PASS THE RUBBER CEMENT...

IT'S NOT FUNNY... HAVEN'T YOU GOT ANYTHING TO DO AROUND HERE?

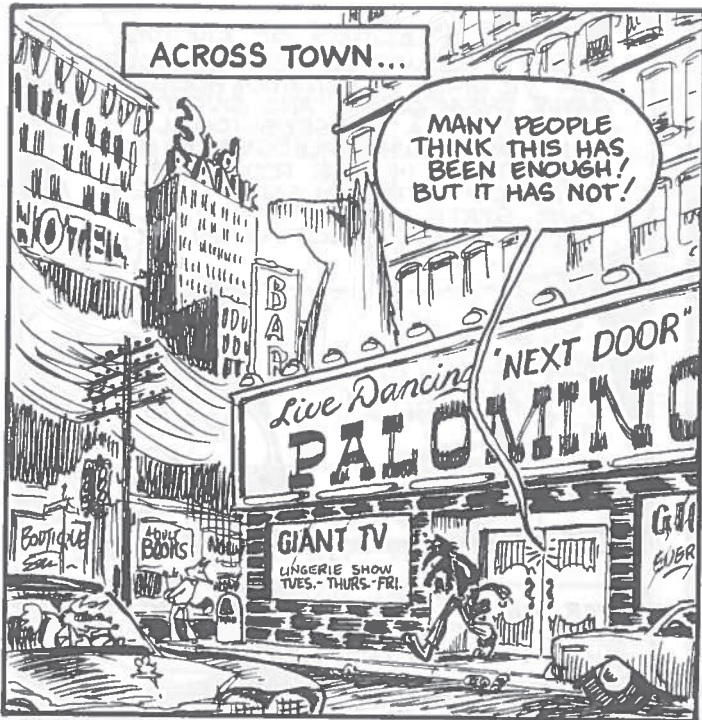
NOT MUCH ANY MORE, SWEETHEART.

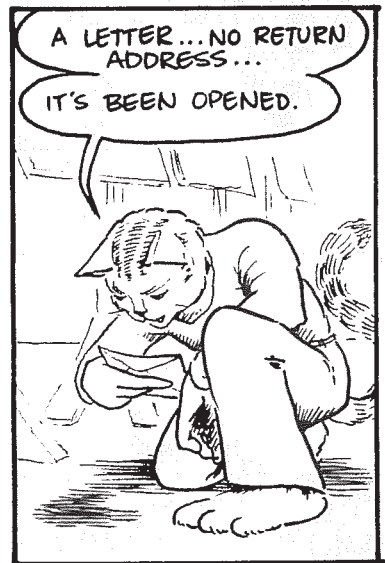
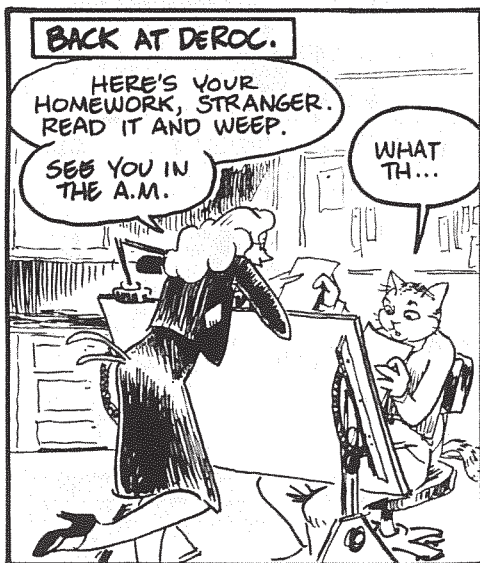
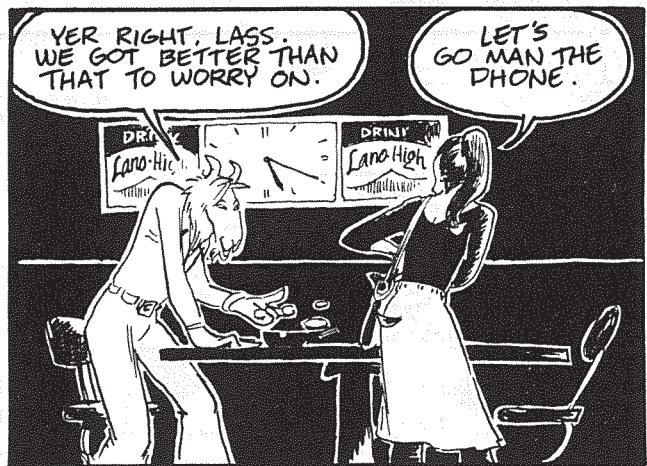
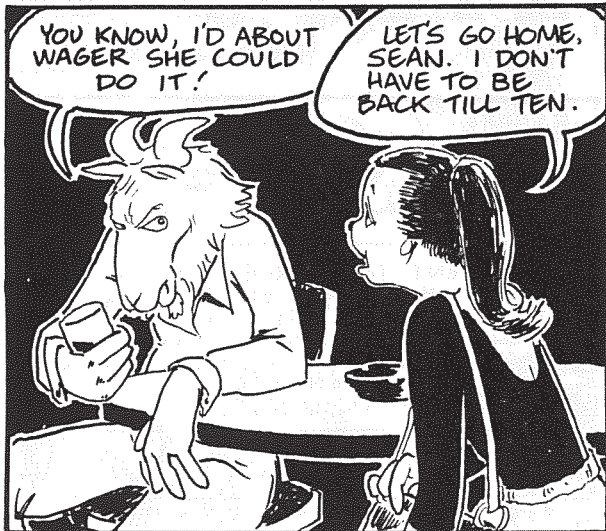
BZZZZZZ!

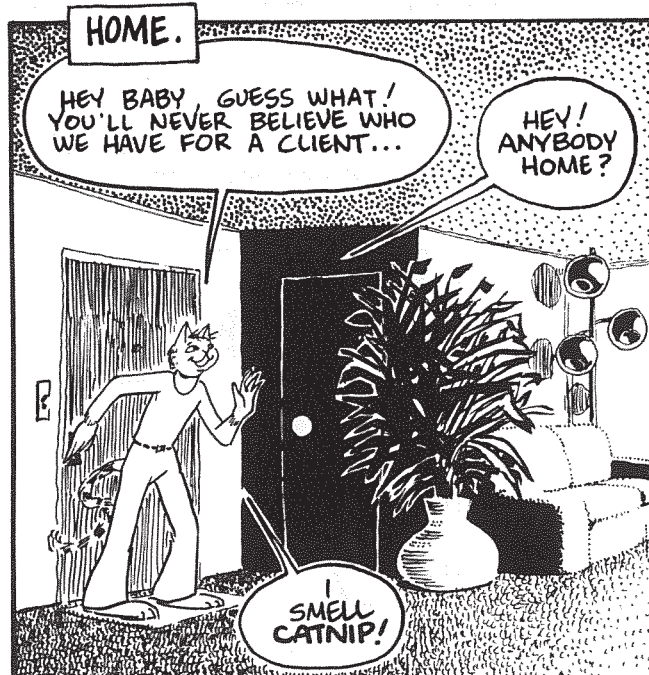
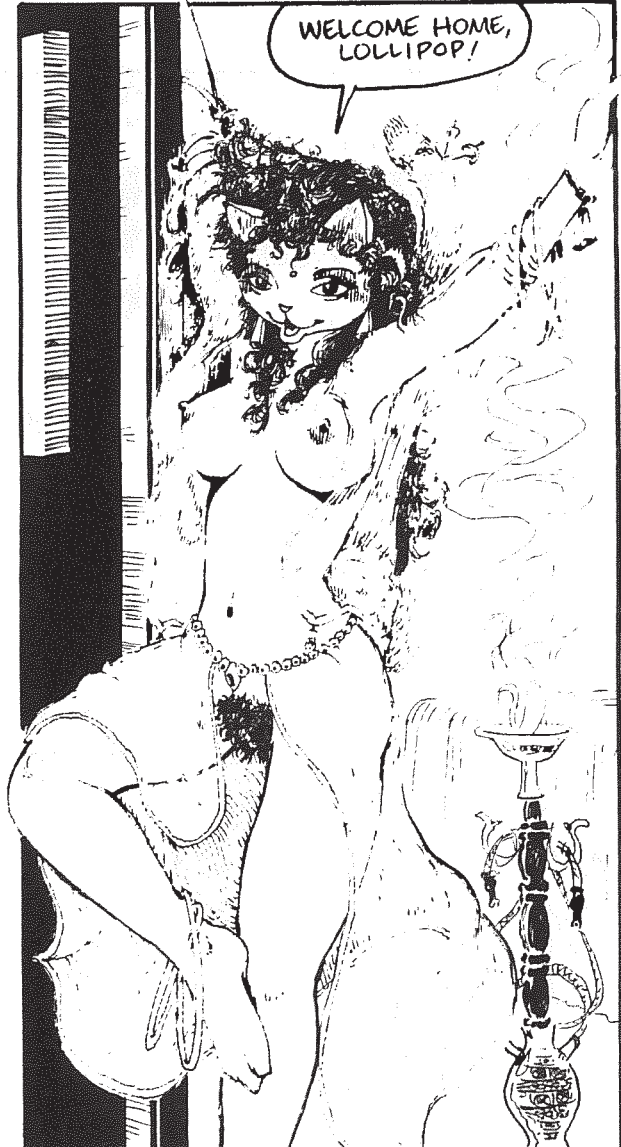
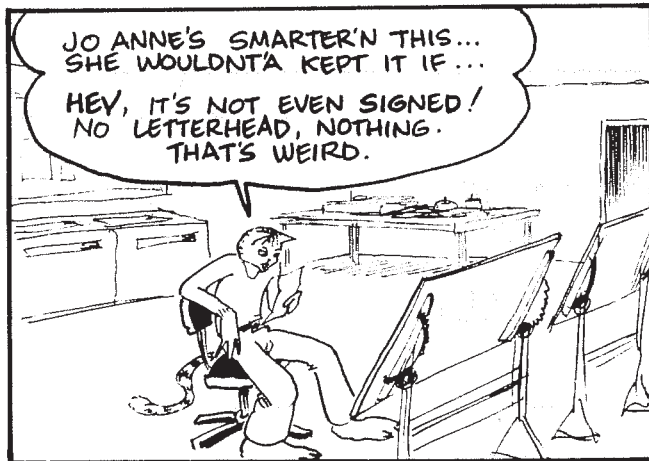
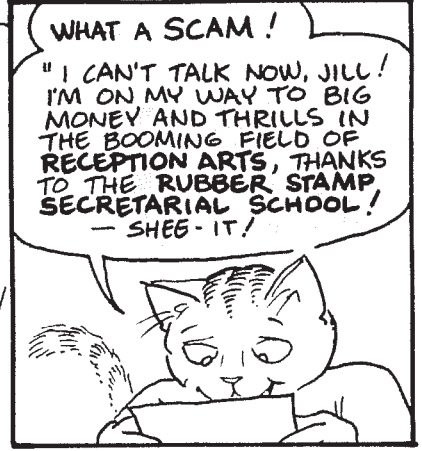
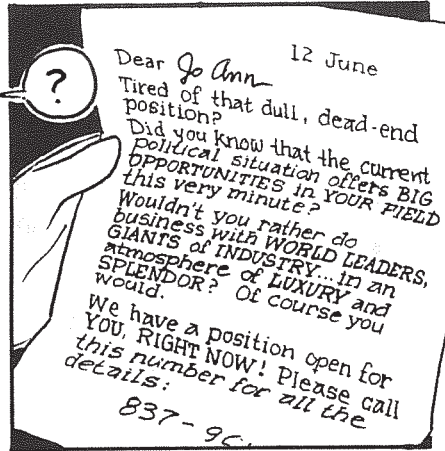
MISS FOLLETT, I'D LIKE TO SEE YOU IN MY OFFICE.

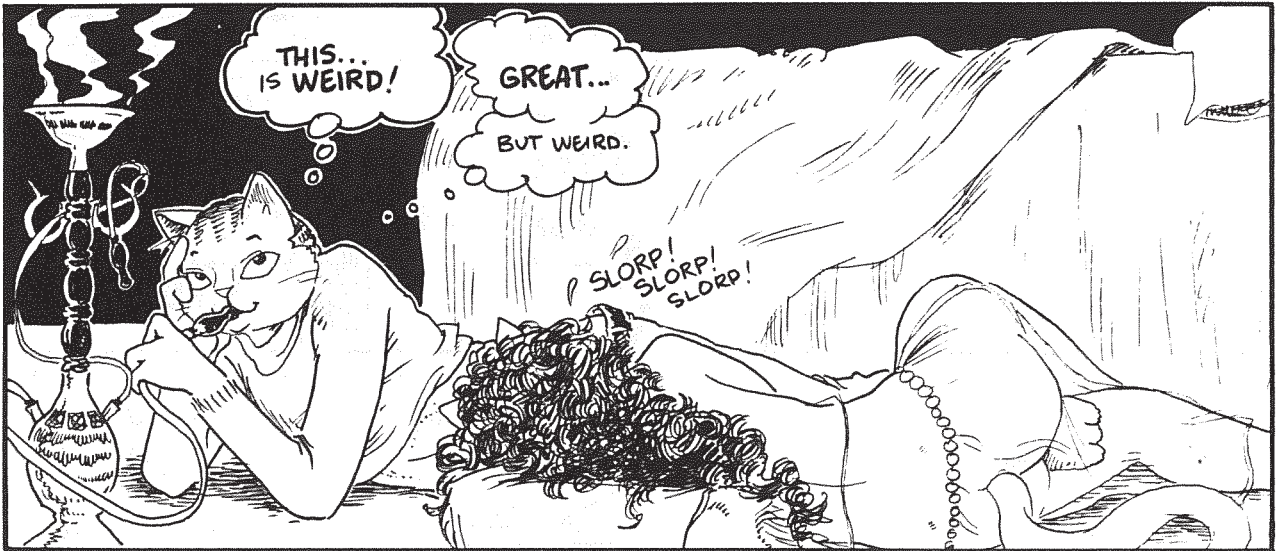
YES, MR. DEKCC.

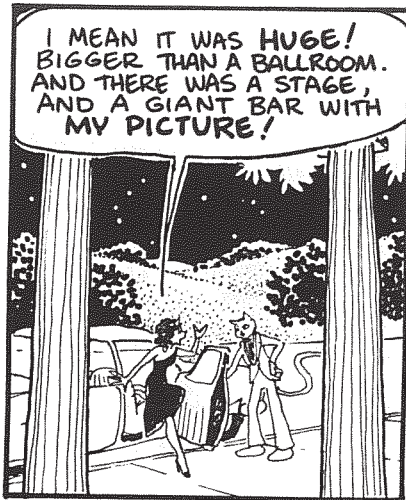

Helena Karsik

Fantasiakappaleita 1 (1972)

Kertomus elävärumeistani

Kun eristyshuoneen kaksinkertaiset kumiovet sulkeutuivat viimeisen kerran, havaitsin olevani ansassa. Kelluin yhä katossa, minne shokki oli minut heittänyt, kasvoitusten vuodepöydällä makaavan ruumiini kanssa, ja vaikka tiesin, että hopeinen lanka (yhä elävän, niin oletin) ruhon ja astraaliruumiini välillä oli katkennut, en pystynyt muuttamaan asentoani vaan yhä jäljittelin peilikuvana tuota lihakasaa, jota olin tottunut pitämään minuuteni todellisena ilmentymänä. Oli kammottava havaita se nyt siinä, pelkkänä raatona, pienissä erissä teurastettavana ruhona, kuten ylilääkäri totesi. "Aivotoiminta on, kuten EEG osoittaa, täysin lakannut. Kliininen kuolema on siis tapahtunut. Kaikki laitteet pidetään kuitenkin toiminnassa kuten on sovittu, sillä elimistö ja lihakset on säilytettävä parhaassa mahdollisessa kunnossa. Kun jokin tärkeä elin tai kudokset poistetaan, on se korvattava keinotekoisella. Ruumis on pidettävä, ellei nyt enää hengissä, niin ainakin ruumiina – elävärumeina!"

Nukutuslääkäri, leikkaussalihoitaja ja fysioterapeutti vetivät suunsa tottelevaisen hymyyn. Tarkastettuaan vielä hengitys-, sydän-, sokeri- ja valkuaiskäyrät ruumisarkkua muistuttavan hoitolaitteiston päädyistä tohorit astelivat ulos saattueineen. Tein turhan yrityksen ovea kohti, joka sulkeutui nopeasti ja äänettömästi; kun myöhemmin jo osasin liikkua huoneessa havaitsin, ettei vain toisen oven ollessa avattuna kannattanut yrittääkään pakoa. Infralamput, joita he käyttivät aina ennen sisään astumistaan ovien välisessä eteisessä tappaakseen mahdolliset taudinaiheuttajat vaatteistaan ja iholtaan, aiheuttivat eristettyyn tilaan sellaisen säteilymuurin, etten pelkkänä henkenä voinut tunkeutua sen läpi, elleivät molemmat ovet olleet yhtä aikaa auki. Eivätkä ne koskaan olleet.

Ensimmäiset ajat yksin elävärumeini kanssa tuossa henkiviivissä huoneessa olivat sietämättömiä. (En voi edes puhua päivästä tai viikoista, sillä ikkunoita ei ollut ja räikeä valo, johon ruumis vielä reagoi avaamalla tai sulkemalla silmänsä jos sitä käännettiin, paloi huoneessa koko ajan tehden siitä mittaamattoman jatkumon.) Uskoin etteivät aivoni olleet vahingoittuneet onnet-

tomuudessa, että ne yhä olivat toimintakelpoiset. Hopealanka niiden ja astraaliminäni välillä oli vain katkennut, kun yhteentörmäyksen voima oli heittänyt minut ulos avoautostani. Kun he sitten kantoivat minut tähän huoneeseen ja kytkivät sähköiseen laitteistoon, irtosin helposti ruumiistani ja lennähdin kattoon; siten sain takaisin myös tajuntani.

Vähitellen saatoin siirtyä alas, liikkua ympäri huonetta, lähestyä ruumiistani. Sen sisälle en kuitenkaan enää voinut päästä, saada yhteyttä sen aivokeskuksiin ja hermogaglioihin, sillä katkenneen hopealangan pää (jonka tajuihin tullessani olin luullut vielä näkeväni pilkistävän veristen hiustupsujen lomasta) oli EEG-laitteen kytkemisen jälkeen äkkiä hävinnyt, kutistunut pääkalon kätköihin.

Naiivi ihmisrakkaus oli saanut minut pari vuotta sitten lupaamaan – ja vielä allekirjoittamaan lupakirjan, vanhempieni nimien viereen – että ruumiini yhä nuoret, terveet ja hyvinhoidetut elimet voitaisiin, mikäli aivokuolema (joka niin usein vaanii autoilijoita) minut kohtaisi, käyttää tieteen edistyksen ja toisten ihmisten hyväksi. Niinpä ruhoani nyt – aivotoiminnan näennäisesti lakattua – pidettiin elävärumeina hyvin taidokkaiden laitteiden ja lihasvoimistelun avulla vielä senkin jälkeen, kun eräitä tärkeitä elimiä kuten munuaiset, toinen keuhko, sarveiskalvot ja korvahermostot oli jo poistettu. – Näihin leikkauksiin olin oikeastaan tyytyväinen, sillä ne olivat joko nopeita ja dramaattisia hengenpelastusoperaatioita tai pitkiä, tarkkuutta ja kärsivällisyyttä kysyviä parannustöitä kalliissa ja arvokkaissa aistimissa (silmani sai eräs sokeutuva taidemaalari, korvani kuuroutuva kapellimestari, jota olin suuresti ihaillut). Mutta kun mahalaukkuni lopulta siirrettiin Kansaneläkelaitoksen kolmannen pääjohtajan katarisrisen ja aina tyytymättömän mahan tilalle (tiesin sen viattomien nesteiden viikossa jo juoksettuvan polttavaksi myrkyksi!) tai kun ylensyömäksi tunnettu urheilujohtaja sai useita metrejä ohutsuoltani ja koko tasavallan eniten johtokuntien jäsenyyksiä ja peräpukamia kerännyt ministeri koko paksusuoleni peräaukkoineen, minusta alkoi tun-

tua, että nuorekasta kunnianhimoani tulla ihmiskunnan hyväntekijäksi tulkittiin väärin.

Tunteeni olivat perin sekavat, kuten ymmärrätte, noiden väliin varsin siivottomien joskin kivuttomien leikkausten aikana. Toisaalta olin kovasti kiinnostunut tietämään ihmisistä, joiden ruumiissa elimistöni täten tuli jatkamaan olemassaoloani (ajatus, että tavallaan tulini osaltani vaikuttamaan kansakunnan historiaan, oli imartelevaa); toisaalta minua loukkasi tavattomasti se, että työryhmän jäsenet – jotka olivat alkaneet kutsua itseään Kerho Marketaksi, nimelläni – jollakin tavoin aina pyrkivät tekemään vertailuja minun vaatimattoman elämäni ja niiden kuuluisien, sekä tulevien että menevien ihmisten välillä. Olin aina ollut innokas lukija – tilasin ainakin viittä eri kuvalehteä – ja tiesin noista ihmisistä paljon, ymmärsin ettei minun mitätön persoonani merkinnyt heidän rinnallaan mitään. Kuitenkin olisin toivonut, että yhteinen ihmisyytemme – jonka puolesta olin uskonut voivani tehdä edes vähäisen – olisi nyt saanut muunkinlaista kuin negatiivista korostusta.

Jollain tavoin tämä vähitellen kertynyt kauna lopulta otti minut kokonaan valtoihinsa. Kuta enemmän ruhoani paloiteltiin, sen kitsaammaksi huomasin käyväni; lopulta en olisi antanut varpaankynttäkään, jos asia olisi enää minusta riippunut. Tässä ylitsevuotavassa vaiheessa suuttumukseni maljaan putosi viimeinen pisara.

En usko että itse elimellä olisi ollut ratkaisevaa vaikutusta minuun, ellei siitä edeltä käsin käytyyn keskusteluun olisi liittynyt niin skandaalinomaisia piirteitä. Olen aina ollut, käsittääkseni, varsin vapaamielinen ja ymmärtäväinen ihminen kaikissa suhteissa (kuten kerroin, olen lukenut paljon ja tarkkaan mietiskellyt tämän maailman ilmiöitä), mutta tällä kertaa olisin mieluummin antanut vaikka sydämeni pahimmalle vihamiehelleni – noin kuvaannollisesti sanoen – kuin luovuttanut aiotun elimen sille ihmiselle!

Tämä nainen – nykyisen sisäministerin, entisen entinen rakastajatar – oli joutunut kymmenkunta vuotta sitten erikoisen julkisen huomion kohteeksi, kun hän oli haasta-

nut oikeuteen eversti K:n, isäni silloisen pomon. Mies oli – tosin tietämättään – tarttunut rouva MM:ään veneerisen taudin, joka esti häntä esiintymästä koko maan käsittävän show-kiertueen päättähenä, mistä hän vaati korvausta. (Rouva ei osannut sen enempää tanssia kuin laulaa, vaikka käyttikin tittelä näyttelijätär, jonkin pienen teatteriosan joskus esitettyään.) Voitettuaan jutun – ja nostettuaan suuret vahingonkorvaukset – rouva MM oli siirtynyt liikealalle, vaatetus-tehtailijaksi, ja saanut pian teollisuusneuvoksen arvon. Nyt hänen – ansiosta tai ansiotta – kuuluisat sukuelimensä olivat jo siinä määrin lahonneet, että hän oli – en tiedä mihin Eläväruumiita koskevan asetuksen pykälään vedoten – anonut saada uudet minulta; hänen ”moniin huomattaviin ansioidhinsa niin liike-elämän kuin kulttuurin alalla” viitaten itse sisäministeri oli puoltanut anomusta.

Rouva MM:n gynekologi tohtori NN tuli henkilökohtaisesti paikalle suorittamaan asianomaisen tutkimuksen ruholleni. Kerho Marketta oli täysilukuisena paikalla, ja sitä sutkausten määrää joka – ei todellakaan enää henkeväna vaan kouriintuntuvan ruumiillisena – sinkoili huoneessani! On totta, että suurin osa huulia syntyi rouva MM:n monivaiheisen elämän innoittamana, mutta tarpeeksi monet niistä kohdistuivat myös minuun, jotta katkeruuteni olisi saavuttanut kyltymispisteensä. Että kypsässä 30 vuoden iässä olin vielä neitsyt ja ettei kaimani – hän todella oli kaimani! – rouva MM ollut ollut koskematon enää samaan määrään vuosia, tuntui herättävän eniten hiljeyttä. Kun gynekologi – kalju, kookas, keski-ikäinen irstailija (olin lukenut hänestä paljon Huuli-lehden juorupalstoilta) – lopulta, loputtomien naurunpyrskähdyksen yhä räivittömämmäksi innoittamana toivoi, ettei häntä nyt haastettaisi oikeuteen raiskauksesta (joka hänen olisi pakko suorittaa), tein päätökseni.

Minun oli solmittava katkennut lanka ruumiini ja henkiruumiini välillä, käytettävä tuota – aistittomanakin toimintakykyistä – lihasmassaa kostoni välikappaleena. Minun oli myöskin osoitettava, että ihmisen oikeus ruumiiseen oli yhtä loukkaamaton kuin tekijänoikeus; ettei se päättynyt kuolemaan – mitä kuolema nyt sitten olikin – vaan jatkui minuuden vaatavana muistona vielä kauan sen jälkeen.

Kun tohtorit olivat viimeinkin poistuneet, yritin jopa koskettelemalla tutkia ruumistani, mitä en – kuten hämmästykseni huomasi – vielä ollut tehnyt koko tuona loputtomantuntuisena aikana, jonka olin viettänyt sen kanssa umpioomme säilötyinä. (Suhdettani siihen kuvaa, etten enää käyttänyt pronominia ”me” – kerho Marketan tavoin – vaan aina ajattelin vain ”sitä”, kuin itseni täydellisenä vastakohtana.) Letkujen, johtojen ja tiputuspullojen kaos, johon rouva oli jatkuvasti kytketty, inhotti myös minua. Yritin kuitenkin päästä niin lähelle, että pystyisin arvioimaan tarvittavat liikkeet, jopa tarvittavan lihasvoiman, sillä tärkeimpien aistien puuttuessa kaikki toiminta olisi suoritettava pelkän suuntavaihton perusteella. Uskoin silti pystyväni saamaan sen – ruumiini – toimittamaan tehtä-

vän, jonka nyt olin sille – itselleni – asettanut, jos vain saisin solmittua katkennut yhteyden aivoihin. Siinä nyt olikin suurin ongelma, olivatko aivot todella vahingoittumattomat ja miten ne tottelisivat minua. Tarkkailin ruumistani herkeämättä samalla kun mittailin matkaa ovelle ja opettelin erilaisten laitteiden irrotusmekanismeja.

Operaatio M & M:ään oli enää muutama päivä, kun vihdoinkin havaitsin, että hopealanka – jonka silloin tällöin yhä uskoin nähneeni häällyvän ruhoni pään takaosassa – todella ajoittain tuli vielä esiin. Tämä tapahtui kuitenkin vain aikana, joka oli mahdollisimman epäedullinen suunnitelmalleni: kun infralampun huoneeseen johtavassa välikössä olivat toiminnassa! Lampujen syyttäminen tiesi aina vain yhtä asiaa, että joku oli pian astumassa huoneeseen, ja tämä asiantila jätti minulle liian vähän toiminta-aikaa. Jos todella aioin käyttää eläväruumistani kostoni välikappaleena, minun oli keksittävä, miten pääsisin sen sisälle ajoissa.

Olin nyt jo hyvin perillä siitä, miten kaikki tapahtuisi. Tohtori NN:n, leikkauksen tämänkertaisen suunnittelijan ja suorittajan, oli määrä saapua avustavan hoitajattaren kanssa noin puolta tuntia aikaisemmin kuin kerhon varsinaiset jäsenet suoritamaan ennakkovalmistelut. Tällä välin rouva MM, joka oli jo saapunut sairaalaan, tuotaisiin nukutettuna ja sopivalla tavalla aukaistuna leikkaussaliin eristyskammioni ulkopuolelle. Kun asianomaiset elimet olisi irrotettu minusta, ne asetettaisiin neljänestunniksi sterilointilaitteeseen, jonka aikana tohtori NN suorittaisi vastaavien osien poiston rouva MM:stä; transplantaatio – tuo tärkein vaihe operaatiossa – tapahtuisi, kuten aina, jossain muualla. Kysymys oli siis nyt tuosta puolesta tunnista, jonka tohtori NN viettäisi yksin eristyskammiossani, ja mi-

tä sen aikana pystyisin tekemään; pääongelma oli päästä jo sitä ennen ruumiiseeni.

Onneksi ruumiini itse ratkaisi sen. Koska leikkausta ei voitu suorittaa sen enempää ovulaation kuin menstruaation aikana, operaatio oli yritetty ajoittaa kyseisten – yhäkin hämmästyttävän normaalisti tapahtuvien – elintoimintojen väliin. Leikkaussalinhoitajan tuli puolen vuorokauden välein käydä tarkastamassa hormonierityksen vaihe, ja itse leikkauksen päivän aamuna hänen oli määrä saapua ensimmäisen kerran jo kuusi tuntia ennen operaation alkua käydäkseen sitten uudelleen huoneessa aina kahden tunnin välein. Tämä antoi minulle kolme yritystä ja – onnistuttuani – aikaa taas tottua ruumiilliseen olotilaan; yleensä hän hoitajatar kävi kammiossani vain kerran vuorokaudessa, sillä eläväruumiini toimintoja voitiin tarkkailla mittareista myös varsinainen leikkaussalin puolella.

Tiesin hänen saapuvan tietyn mittariston asennon aikana ja asetuin niin lähelle ruumistani kuin saatoin. Tunsin selvää vastenmielisyyttä sitä kohtaan, aivan ilmeistä haluttomuutta olla enää minkäänlaisissa tekemisissä sen kanssa, mutta olin tehnyt päätökseni. Tarkkailin sen – ruumiini, itseni – päälakea ja odotin hetkeä jolloin raskas ovi avautuisi puolen minuutin ajaksi ja voisin yrittää solmia yhteyden. En edes oikein tiennyt miten se kävisi päinsä, mutta yritin keskittää henkienergiäni astraalipäähäni. Siitä sen piti virrata kohti hermosolmukkeita, jotka oletettavasti vielä sisälsivät ja pystyivät transmittoimaan pieniä määriä sitä henkeä, jonka tohtorit jo uskoivat jättäneen ruumiini. Uskoin, että hengellä oli yhä tukikohansa materiassani, jonka aioin nyt – ainakin hetkeksi – vielä valloittaa palvelukseksi.

Keskittymiseni oli niin voimakasta, että kaikki kävi, lopulta, kuin tietämättäni. Kun ovi hitaasti avautui, sieltä tulivaa säteilyä tuntui vetävän ruumiini latenttia henkienergiä puoleensa. Kurkotin olemustani sitä kohti, ja sekunnin murto-osassa oli yhteys taas solmittu. Menetin tajuntani, joka oli katkeamatta jatkunut siitä asti kun olin kadottanut yhteyden ruumiiseeni. Vajosin solujen, kudosten, elinten ja lihaksiston orjuuteen, tunsin taas aineellisen olomuodon musertavan painon, ja ellen olisi tiennyt – niini, itse asiassa muistanut – aivan äskettäin siihen kasvaneeni, solu solulta, olisin uskonut elämyksen tuskallisuuden todellakin johtuvan synnistä, hengen lankeemuksesta... Kummallinen kunnianhimo, ajattelin, kun vaivuin raskaaseen uneen, haluta nyt muovata ja liikuttaa tätä itsessään kuollutta massaa muka omana kuvanaan, luodapa sille vielä aistit – ja hengen täydellistä järjestystä karikoivat aivolohkot – oman hienotuntonsa irvikuvaksi! Tämä ikivanha tunto – ja sen äkillinen vastatieto hengen suurenmoisesta urheudesta – välähti kuin auringon viimeinen säde horisontin rajalta, ja sitten ylleni laskeutui taas yö.

Heräsin ilmeisesti siihen, kun hoitajatar seuraavan kerran avasi oven, sillä ensimmäinen elämykseni oli, että joku kumartui puoleeni. Vastenmielisyyden tunteesta ruumistani kohtaan lie johtunut, että tajusin selvästi olevani hivenen irti siitä vaikka

jo lujasti ankkuroitu sen hermosolmuihin, ja tämä henkinen pintakohouma korvasi nyt puuttuvat aistit. Tajusin myös, että pystyisin liikuttamaan raajojani jos haluaisin, kenties jopa nousemaan pystyyn (kuten ai-oin), mutta nyt yritin maata hievahtamatta. Hoitajatar tuntui hivenen epäroivän joidenkin mittareiden kohdalla – oliko pulssi tai hengityskäyrä pahastikin kohonnut? – mutta päätti ilmeisesti raportoida vasta seuraavalla kerralla jos ilmiö jatkuisi, sillä hänen mentyään ei ketään enää tullut. Saatoin aloittaa liikuntaharjoitukset.

Terapeutti ei ollut suinkaan ollut pelkkä koriste ympärilleni kertyneessä tiimissä. (Hän oli tehnyt diplomityönsä lihasten kuitumismilmiöstä ja sen estämisestä, etenkin vuodepotilailla, ja hän aikoi käyttää Operaatio Marketan tarjoaman ainutlaatuisen materiaalin väitöskirjaansa, josta piti tulla alan sensaatio.) Heti kun leikkaushaavat olivat tarpeeksi parantuneet, hänellä oli ollut tapana nostaa koko ruho kattoon kiinnitettyjen hihnojen varaan, ylös vuoteelta, jolloin hän hihnojen asentoa taidokkaasti muuttelemalla pystyi asettamaan sen lähes kaikkiin ihmisruumiille luonnollisiin asentoihin ja liikutteluun sen raajoja mieltänsä mukaan. Kun nyt yritin nostella ruumiini käsiä ja jalkoja, huomasi niissä vain vähän jäykkyyttä; liikkeiden vaikeus johtui todennäköisesti enemmän henkiruumiini haluttomuudesta liikkua taas tuohon raskaaseen lihaspanssariin verhoituna kuin itse lihaksiston surkastumisesta.

Itse asiassa olisin voinut vaikka kohta nousta istumaan, mutta tietyt, jatkuvasti ruhoa ruokkivat, puhdistavat ja tarkkailevat laitteet estivät sen. Tiesin, että tullessaan viimeisen kerran hoitajatar poistaisi niistä suurimman osan, ainakin kaikkein painavimmat (kuten ravinto- ja lääkeluosta suoneen jatkuvasti syöttävän säiliön). Jäljelle jäisi vain pari kevyttä mittaria, jotka helposti pystyisin heittämään yltäni.

En voi sanoa että tilani oli miellyttävä seuranneiden odotuksen tuntien aikana. Paluu fyysisenä muutoksena koettavaan aikaan ei tehnyt sen kulumista yhtään nopeammaksi, eikä tuo muutos edes ollut tuskaton. Ympäri ruumistani ja etenkin sen sisällä oli lukuisia määriä vain osaksi parantuneita leikkaushaavoja, joita nyt alkoi särkeä, ja poistettujen elinten kohdalla koko kudus,

Helena Karsik (1934–84) oli virolaissyntyinen taidehistorioitsija, joka toimi mm. Helsingin museovirastossa. Nämä postuumisti nyt julkaistavat kertomukset, joita tekijä itse kutsui 'fantasiakappaleiksi' (saks. Fantasiestücke), löysi Karsikin kuoleman jälkeen hänen työpöytänsä laatikosta eräs työtoveri ja ystävä. Tämä ystävä on luovuttanut tekstit Alienistin käyttöön ja antanut myös niistä yhdelle, otsikolta löytyneelle, nimen: "Nimetön teksti galaksiboksisani". Vuosiluvut ovat tekijän itsensä kunkin 'kappaleen' perään merkittäviä.

jopa lihaksisto tuntui äkkiä puhjenneen valittamaan – aivojen, valitusten vastaanottajan taas toimiessa – kadotettua keskustaan...

Eniten olin huolissani hormonieritystä mittaavasta laitteesta. Tiesin hoitajattaren tarkkailevan ennen kaikkea estrogeenikäyrää, mutta en voinut uskoa häneltä jäävän myöskään huomaamatta äkkiä huimaavasti kohonnut adrenaliinin erityys. Miten voisoin estää häntä raportoimasta sitä? Vai olisiko juuri se keino saada tohtori NN paikalle odotettua aikaisemmin ja siten lyhentää tätä hirveää odotusta? Mutta pystyisinkö silloin omin voimin pääsemään irti minua kahlitsevista laitteista?

Sattuma tuli onneksi avukseni, sattuma joka samalla rauhoitti minua huomattavasti ja sai minut jopa uskomaan, että onni olisi puolellani myös yrityksen muissa vaiheissa. Ensimmäistä kertaa sairaalassa olin aikana näet sattui, että – ulkona raivoavan ukkosmyrskyn johdosta, kuten myöhemmin sain tietää – sähkövirta koko yltävään rakennukseen katkesi, ja hetkeksi kaikki laitteeni lakkasivat toimimasta. Itse asiassa virran jakelussa oli esiintynyt häiriöitä jo puolen tunnin ajan, vaikkei sillä ilmeisesti ollut vaikutusta ruumiini tilaan. Kun varageneraattori nyt puolen minuutin kuluttua kytketty päälle ja hoitajatar kiidätti käyränauhat yllilääkärille, poikkeava adrenaliinikäyrä, samoin kuin kiihtynyt sydämen toiminta, voitiin tulkita laitteistossa esiintyneiden häiriöiden aiheuttamaksi. (Koordinaatistossa aika ei esiintynyt tarkkana funktiona, eikä tajuttomuustilani ollut ilmeisesti ollut viittätoista minuuttia pitempi.) Kun uusi nauha kiinnitettiin kyseisiin kojeisiin, käyrät näyttivät lähes normaaleilta, ja yllilääkäri, joka itse saapui hoitajattaren mukana viimeiselle tarkastuskäynnille, käski tämän valmistaa ruhoni normaalilla tavalla leikkaukseen poistamalla liiat laitteet sen yltä.

Uni, jota ruumiissa jatkuvasti elävät ihmiset luulevat ruumiillisiksi väsymykseksi, on itse asiassa hengen väsymystä aineen jatkuvaan, suunnattomasti energiaa kysyvään hallintaan; tottumattomana pitkästä ajasta tähän ponnistukseen nukahdin. (Ruumis oli tietienkin, eräässä mielessä, nukkunut koko poissaoloni ajan, ja jälkeen päin olen ajatellut kauhulla mahdollisuutta, että se olisi nyt pystynyt – aistittomana, elintoiminnoiltaan minimiin supistettuna – pitämään henkeäni vankina solujensa luolissa niin kauan, että leikkaus olisi päässyt alkamaan.) Heräsin kuitenkin tähdätykseen, joka saattoi merkitä vain ulko-oven sulkeutumista, ja ruumiini pintaan taas kohonneen astraaliolemuksen varpailla saatoin tuntea myös infralampujen seinänkin läpi tunkevan säteilyn. Käsitin että tohtori NN oli tulossa, että sekunnit kuuluivat nyt liiankin nopeaan, että minun täytyi ennättää ovelle ennen kuin hän avaisi sen. Kooten ponnistukseen koko henkienergiäni nostin ruhoni ensin istumaan, sitten – jalat ensin käsin vuoteen reunan yli käännettyäni – seisomaan. Kiskaisin viimeiset johdot päästäni, kaulaltani ja ranteistaani, viimeisen letkun kyljeltäni kuin käärmeen, ja huolimatta polttavasta tuskasta mahapohjassani ponnistin ovelle. Yksi, kaksi, kolme: ovi, jonka juuri tapasin kädelläni,

avautui ja törmäsin päin ihmisruhoa – miestä – jonka kaulan ympärille kietaisin käteeni jääneen kumiletkun kappaleen ja kuristin, kuristin – kunnes se vaipui lattialle. En jaksanut enää laskea, halusin vain päästä oven toiselle puolelle ja pääsin, nojasin siihen ja se sulkeutui; sitten kaaduin eteishuoneen lattialle ja viimeisillä voimillani raahasin ruumistani kohti ulko-ovea.

Juuri silloin ovi avautui, tunsin paineen muutoksen ja ilmavirran kasvoillani ja että ruumiiseeni tartuttiin, mutta se ei merkinnyt enää mitään. Laitteistaan irrallaan ruumiini – kaipa se taas oli ollut minun – ei kestänyt ponnistuksia, joita siltä olin vaatinut; sen sydän liikahti oudosti muutaman kerran ja pysähtyi. Irtoisin siitä ja ilmavirta, joka syntyi kun ylipaineisen kammion ovi avattiin, heitti minut ulos leikkaussaliin, jossa rouva MM makasi leikkauspöydällä, narakoosinaamio kasvoillaan.

Ajattelin säilien hänen kohtaloon, jonka itsensä aineesta – ja ehkäpä myös aineensa – vihdoinkin vapauttanut henkeni nyt koko kauheudessaan käsitti. Kaikki nämä ihmiset tulisivat – kieltäessään hengeltä ole-massaolon muutoin kuin materiaan kytkettyä – kokemaan sen mihin he minut olivat pakottaneet: elämän minänsä umpiossa yksin yhä vieraammaksi, vastenmielisemmäksi ja tunnottomammaksi käyvän ruumiin kanssa...

Entäpä tohtori NN, entä sisäministeri? Vaikka Operaatio M & M olikin saanut näin katastrofaalisen lopun, se ei estänyt – kun elävaruomis 1:n viimeiset kammottavat vaiheet oli tarkoin pidetty suurelta yleisöltä salassa – kunnianhimoisia lääkäreitä jatkamasta kokeita elävaruomis 2:lla. Tänä päivänä, jolloin lopullisesti jätän tämän maan piiriin, on ihmisten huulilla uutinen tieteen uudesta suurvoitosta. Etureuhasen laajentumasta vuosikaudet kärsinyt eturivin poliitikko – sisäministeri – on saanut kokonaan uudet vehkeet tuntemattomalta lahjoittajalta. Mitä hyviä töitä hän vielä tekisikään kansansa hyväksi ja kunniaksi, hän saisi kaikesta kiittää Kerho Jallua (entistä Kerho Markettaa), tuota lannistumatonta tiedemiesten ja -naisten ryhmää, jolle povataan jopa Nobel-palkintoa...

Tietämäni mukaan kyseinen elin oli kuitenkin tohtori NN:n tervein ja toimintakykyisin. Kun kostoni on nyt täydellisesti suoritettu, kun tiedän hänen, katonurkkaansa kápertyneenä, todistaneen ensimmäisen – ja hänelle varmaankin hirveimmän – operaation suorittamisen, voin jopa sääliä häntä ja toivoa, että se olisi myös viimeinen. Ne puolilahot elimet, joita hän nyt tieteen nimessä toisille mahdollisesti "lahjoittaa", eivät kovin pitkälle riitä, mutta niistäkin luopuminen – sinä ainoana olomuotona jonka hänenkaltaisensa materialisti tuntee ja myöntää – tuottaa hänelle itselleen ajassa mittaamatonta kärsimystä. Hänellä tuskin on tahtoa tai mielikuvitusta tehdä mitä minä tein, ei rohkeuttakaan, ja vasta sinä päivänä kun kammion ovet yhtä aikaa avataan, jotta hänen lopultakin kuollut ruhonsa (tai mitä siitä on jäljellä) kannettaisiin ulos, hän on vapaa – jos siten kidutettu sielu nyt voi olla vapaa.

Aggressio

- Mikä tämä on?
 – Ne sanovat sitä kirjaksi.
 – Aa! Olisi minun pitänyt tunnistaa... nämä laskokset ovat minulle uutta.
 – Noita ei enää paljoakaan käytetä, mutta tuo on erinomainen esimerkki tämän lajin tavasta tarkastella ja analysoida itseään. Siksi siirsimme sen tänne. Oak suositeli. Ydinsana joka selvittää asiaa on konflikti.
 – Teoksessako?
 – Teoksessa ja koko planeetalla. Siihen liittyy erilaisia johdannaisia: aggressio, sota, riita, erimielisyys, valtataistelu, raiskaus, diktatuuri – se hämmentää minua...
 – Monet eri sanat?
 – Ei – diktatuuri. Se on sana, joka liittyy ehdottomasti sotaan ja valtataisteluun, mutta samalla siihen liittyy voimakkaasti yhteisyyden ja samuuden tai veljeyden termejä.
 – Miten veljeyys liittyy tähän?
 – Se onkin huvittavaa. Sen ilmiö liittyy samaa sukupuolta olevien yksilöiden tarkkaan määritelyyn sukulaissidokseen, mutta se itseasiassa tarkoittaa siittiönkantajien keskinäistä solidaarisuutta, johon liittyy poliittisen puheen ja homososiaalisen käyttäytymisen kuvioita. Silti veljeyden katsotaan koskevan kaikkia sukupuolia. Epäloogista asujaimistoa. Kun käyt sen läpi huomaat jotakin hauskaa. Kai osaat tulkita merkkejä?
 – Olen lukenut tähän asti kuvamerkkistöjä. Tämän materiaali tuntuu orgaaniselta...
 – Se ei ole sulatettavaa informaatiota. Tulkitse vain merkit optisten tunnistinten kautta. Se mikä... kirjassa on hauskaa on se, että kuten niin moni tämän lajin tuotoksista se puhuu kaikkien suulla, mutta käsittelee vain yhtä asiaa vain yhdestä näkökulmasta.
 – Tuota...
 – Niin?
 – Milloin pääsen käymään itse planeetalla?
 – Oletko suorittanut AMDG:n?
 – Olen.
 – Entä harjoittelu CRO:ssa?
 – Tehty.
 – Tärkeintä on kuitenkin se, että pää-

set keskeisten ongelmien äärelle. Onko sinulle luotu rekisteri FRCOG:n mappeihin? Onko praktiikka jo perusteilla?

– Rekisteri on valmis, praktiikka sijoituu pääkaupungin liepeille lähelle lähin asemaamme.

– Hmm. Kuulostaa hyvältä.

– Olen myös läpikäynyt tarvittavat muutokset...

– Huomaan sen. Sangen onnistuneet rinnat. Ehkä hieman... onko sinulle tuttu paikallinen sukupuolisysteemi?

– "...rinnat ovat eräs niistä viestintävälineistä, joissa viestin nk. vastaanottaja voi tehdä omat johtopäätöksensä ja toimia piittaamatta viestin lähettäjän intimitietokontentioista, sukupuolisesta valmiudesta tai sosiaalisesti määrittyneestä suhteesta viestin vastaanottajaan." Luulen kuitenkin että pystyn hoitelemaan tilanteet... näin...

– Ah! Muistat vain että kysien esiintyminen ei saa näkyä. Ja muistat täyttää säiliöt.

– Tämä oli todella hauska kirja.

– Arvasin että nautit siitä. "Murheellinen tosiasia on, että olemme julmin ja säälimättömin laji, joka koskaan on kävellyt maan pinnalla". Liikuttavaa.

– Ja tämä... "Homo sapiens on eräs maailman pirullisimmista petoeläimistä". Haal

– Löysitkö tämän: "Ase on ihmisen tärkein ilmaisuväline ja hänen ainoa keinonsa ratkaista erimielisyyksiä!"

– Kyllä. Tavattoman ihmeellistä. Mieleeni tuli... muistatko Dolphin, hänet joka koulutettiin satulasepäksi?

– Kyllä.

– No, kun sitten saavuimme tänne, huomasimme, että satulaseppiä ei enää käytännöllisesti katsoen ole, ja hänet sopeutettiin postinkantajaksi. Kuvittele jos hän sanoisi – lainaanpa suoran kirjasta... tässä, muutan kohtaa hieman: "Postinkantajan aggressiivisuus alkaa hipoa vainohulluutta, koska hänen jälkeläisensä ovat pitkän ajan riippuvaisia vanhemmistaan".

– Löysitkö... annatko etsin sen... tässä. "Me olemme lajina tätä nykyä niin massatuotetun ja massatuhoa tuottavan väkivalan pualoissa..."

Irma Hirsjärvi
 E-mail: irh@jyu.fi

– Haa...

– "...että meillä on taipumus menettää objektiivisuutemme keskustellessamme tästä aiheesta."

– Muai kertoi, että tämä näkemys on voimassa vieläkin?

– Kyllä. Tämänkin kirjoittajan näkemys on, että koko lajin toisen alalajin, "miesten" pieni vähemmistö on koko laji. Eivät kaikki lajin edustajat suinkaan ole aggressiivisia, eivätkä edes kaikki sosiaaliselta sukupuoleltaan maskuliiniseksi määritellyt biologisesta puolesta puhumattakaan. Tulet huomaamaan praktiikkallasi huomattavan asian: kuinka nöyrää ja palveluallista...

– Olkoon ylistetty palvelijuus...

– ...niinkuin myös. Kuinka nöyrää ja palveluallista tämä laji voi olla. Jälkeläisten eteen tehdään paljon, niiden edestä kärsitään ja ponnistellaan. Mutta hoivatyö näyttää jakaantuneen hyvin epätasaisesti. Sodassa jota tämä kirjoittaja niin pitää koko ihmiskunnan aggressiivisuuden merkinä – hyvin pieni osa väestöstä loppujen lopuksi suorittaa tätä "aggressiota" – ja yleensä hyvin vähän aggression vallassa. Koko loppuväestö on jakanut työtehtävät: ihmiskuntaa kannattelevat perustoiminnot ovat yleensä munankantajien niskoilla.

– Siitä tulikin mieleen tämä kohta, joka on mielenkiintoinen. Olin päättänyt, etten laita immenkalvoa, se kuulemma harvoin on enää minun kohdeikäni naisilla tallella ja saattaisi aiheuttaa hämmennystä.

– Ahaa...

– No kyllähän se on kokeiltava... siksi minua ihmettytti tämä kirja... tässä... "Tehdessään ensimmäisen parittelun varkeaksi ja jopa tuskalliseksi immenkalvo vaimieksi, että siihen ei antauduta kevyesti" ...onko immenkalvo tietoinen osa ruumiista? En ainakaan muista että...

– Olet aivan oikeassa. Tämä on vain eräs kirjoittajan harrastamista kielikuvista. Mutta luepa eteenpäin, se on mielenkiintoista.

– "Nuorukaisvaiheessa on selvästikin seksuaalisen kokeilun kausi, "kentän koettelu" sopivan kumppanin löytämiseksi. Nuorilla miehillä ei tässä vaiheessa ole mitään erityistä syytä olla menemättä paritteluun asti. Ellei parisidosta synny, he eivät ole sitoutu-

neet millään tavoin ja voivat jatkaa kunnes sopiva puoliso löytyy. Mutta jos nuoret **naiset** menisivät yhtä pitkälle ilman parinmuodostusta, he voisivat hyvinkin huomata tulleensa raskaiksi ja joutuvansa päättämään pahkaa vanhemmuustilanteeseen ilman minkäänlaisia puolisoa seuranaan. Immenkalvo asetetaan osittaisen jarrun tälle taipumukselle naisessa ja vaatii, että hänelle on jo kehittynyt syvä tunneside ennenkuin hän ottaa lopullisen askeleen..." Olenko nyt tulkinnut oikein, että nuoret miehet harjoittelivat seksuaalista kanssakäyntiä vain menopaussin ohittaneiden naisten kanssa tai keskenään?

- Ei. Kirjoittaja yksinkertaisesti unohti ottaa huomioon että nuorten miesten heteroseksuaalisella parittelulla on myös vastakumppani.

- Mutta sehän tarkoittaa että oli myös naisia, joilla ei enää ollut immenkalvoa...

- Niin.

- Ja miehet, jotka ovat poistaneet tämän immenkalvon ja saattaneet naisen raskaaksi, eivät ole vastuussa jälkeläisistään?

- Kirjoittajan mukaan näin on asianlaista.

- Mutta tämän kirjan kirjoittamisvaiheessa oli jo keksitty raskaudenestovälineistö?

- Niin.

- Ja silti kirjoittaja on sitä mieltä, että nuorten naisten tulisi kuunnella immenkalvoaan eikä lääketiedettä?

- Kyllä. Haluat ryypyn zsrushkaa?

- Kiitos.

- Vaikutat mielteliältä.

- Olen ajatellut.

- Niin?

- Minun pitäisi hoitaa tämän lajin naisia ja heidän jälkeläisiään sikiövaiheessa ja syntymän aikana. Ja kuitenkin minä en ymmärrä tällaista ajattelua, mitä tässä kirjassa on. En voi hyväksyä...

- Eikä sinun tulekaan hyväksyä.

- Mitä?

- No ajattele nyt.

- Aha. Siis tämä kirja, jota siteerataan ja arvostetaan joka puolella sen tyypistä sivilisaatiota, johon minä olen menossa, onkin... chromps'ia.

- Täysin.

- Tietävätkö naiset sen?

- Osa tietää.

- Entä miehet?

- Samoin. Ja muista, että tämä on jo kaksikymmentä vuotta vanhaa tietoa. He kehittivät. Hitaasti mutta jatkuvasti. Ja me toimimme kätilöinä - sananmukaisesti. Tulet huomaaman, että se on hyvin mielenkiintoista.

- Teen parhaani. Kauan ylistetty palvelisuus.

- Niinkuin.

Lainaukset teoksista: Desmond Morris: "Alaston apina" ja Anthony Storr: "On human aggression"

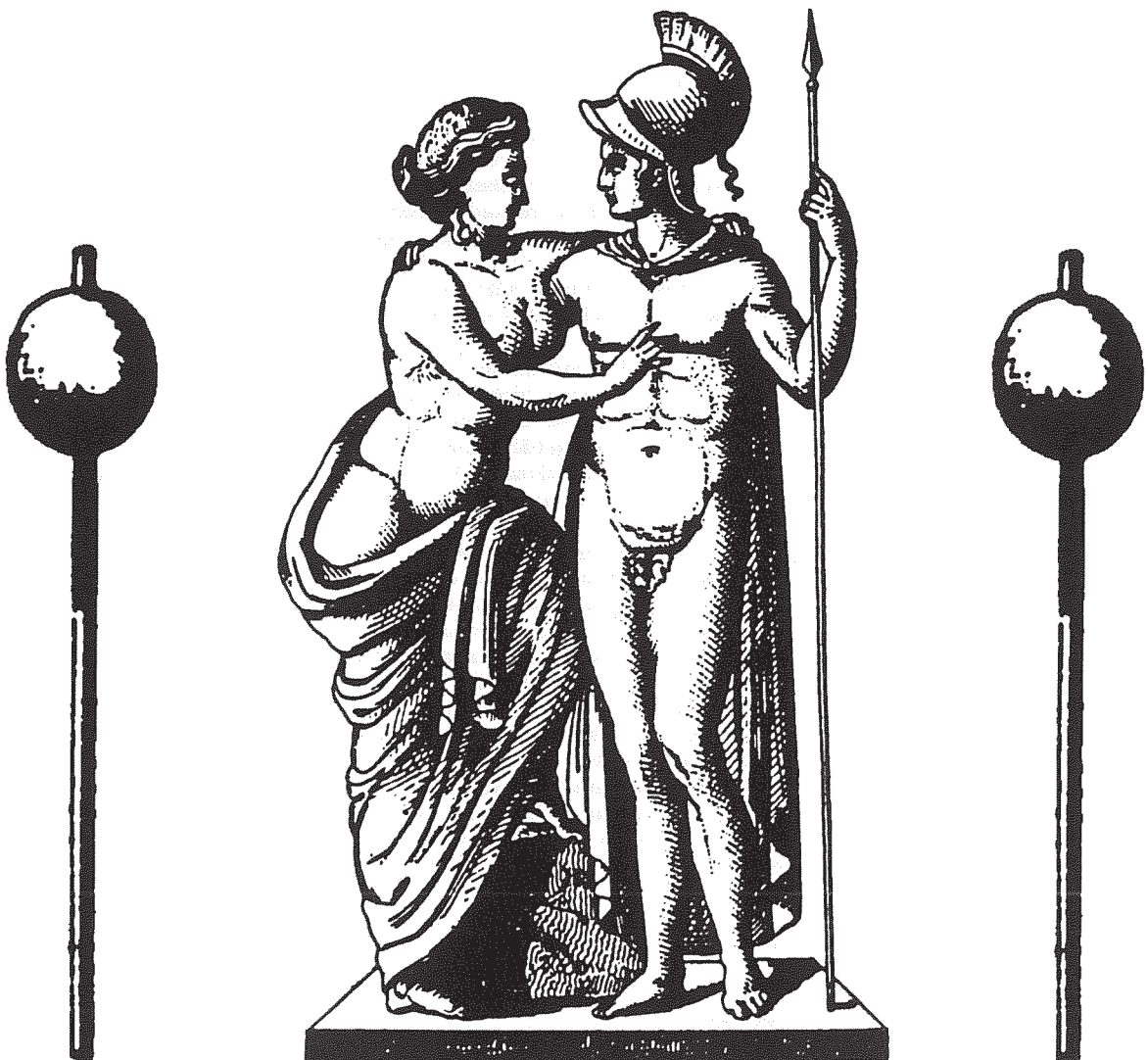
AMDG - to the greater glory of God

CRO - Criminal Records Office

FRCOG - Fellow of the Royal College of Obstetricians and Gynaecologists

chromps - ulosteista suodatetun orgaanisesti käyttökelpoisen osan talteenoton jälkeen jäljelle jäävä, käyttökeltoton massa

zsrushka - liuotin

Mika-Petri Lauronen

Toivon kamera

Sinä päivänä Toivo tunsu itsensä hieman sairaaksi ja lähti töistä kotiin tavallista aikaisemmin. Ilma oli lämmin ja hän päätti kävellä, että olo paranisi. Matkaa oli kuitenkin vain kilometrin verran.

Toivon katse osui osto- ja myyntiliikkeen ikkunaan. Siinä ollut kamera kiehoi häntä oudolla tavalla. Toivo siirtyi aivan ikkunan viereen ja tuijotti aparaattia nenä lasissa kiinni. Kamera oli tavallinen laatikkovehje, joita roikkui turistien kaulassa kymmenittäin. Sen hinta oli oudon korkea, 800 markkaa.

Hetken mielijohteesta Toivo astui sisään liikkeeseen. Heti ovelta häntä vastaan tulvi naftaliinin ja vanhan nahan haju, ja tuntui kuin olisi siirtynyt ajassa sata vuotta taaksepäin. Kaupan hyllyillä ja lattialla lojui toinen toistaan eriskummallisempia esineitä. Siellä oli vanhoja astioita, aikakauslehtiä, valokuvia, kolikoita, kaikkea sitä romua mitä tällaisissa liikkeissä yleensäkin myytiin.

"Voinko auttaa jotenkin?" kysyi keskikäinen naishenkilö, joka olisi aivan hyvin voinut olla kauppatavarana tässä liikkeessä. Hänen silmänsä melkein peittyivät ryppyjen alle ja hiukset olivat jo harmaantumassa. Toivo nielaisi jännittyneen palan kurkustaan.

"Tuota... teillä oli tuolla ikkunassa kamera. Saisinko katsoa sitä?"

Nainen loi Toivoon oudon, arvioivan katseen ja meni sitten ikkunalle. Hetken päästä hän palasi käsissään tuo laite, jonka takia mies oli liikkeeseen astunut. Kamera oli läheltä katsottuna vieläkin kauniimpi kuin ikkunassa. Huokaisten syvään Toivo ojensi kätensä koskeakseen siihen. Nainen nykäisi kameran pois vihaisesti.

"Maksu ensin."

"Tarjoan siitä kaksi sataa. Teidän hintanne on aivan järjetön."

"Ei väkisin", ärähti nainen.

"Joku muu kyllä maksaa mitä pyydämme. Tämä ei ole mikä tahansa valokuvauskone."

"Olkoon. Tarjoan neljä sataa, mutta minulla ei todellakaan ole enempää..."

"Onhan teillä kello", nainen sanoi Toivon rannekelloa osoittaen.

"Sen arvo on ainakin se neljä sataa."

"En todellakaan voi. Olen pahoillani, mutta en voi."

Toivo kääntyi ja marssi suoraan ovelle. Nainen kohautti olkapäitään ja vei kameran takaisin ikkunalle. Hän oli tuskin ehtinyt tiskin taakse ja avannut Reginan, kun Toivo tuli takaisin.

"Mitä nyt taas?" nainen kivahti.

"Otan sen kameran. Tuossa on kello ja rahat."

"Sitä minäkin. Tätä kauppa ette kadu", nainen hymyili ja haki kameran ikkunalta. Toivo rutisti sen syyliinsä kuin pikkulapsen ja ryntäsi ulos kaupasta.

Vasta kadulla hän tajusi, mitä oli tehnyt. Hän ei edes tarvinnut kameraa, vaimo oli ostanut uuden järjestelmävehkeen viime viikolla. Ja kahdeksan sibliusta oli iso raha, varsinkin näin laman aikana. Mutta tuskin akka kameraa enää takaisin ottaisi, Toivo oli unohtanut pyytää kuitin. Hän vilkaisi liikkeeseen päin, ja näki kellonsa ikkunassa myytävänä kuudella sadalla.

Toimiko kamera edes? Siinä näytti ainakin olevan filmi jo valmiina, 24 kuvaa. Toivo tähtäsi, tarkensi, viritti ja laukaisi. Kuului naksahdus, ja nyt kameran mukaan oli enää 23 kuvaa jäljellä. Hänelle ei siis ollut myyty ainakaan rikkinäistä laitetta. lauha lohtu, mutta lohtu kumminkin.

Kotona Toivo luimisteli ettei vaimo huomaisi kameraa. Tämä suuttuisi kuitenkin, kun ei hän itsekkään ymmärtänyt ostostaan. Vaivihkaa Toivo tunki kameran kaappiinsa ja meni syömään. Kaarina oli laittanut lihapullia ja perunamuusia, hänellä kun ei liiemmin ollut mielikuvitusta. Ehkä juuri sen takia Toivo oli hänet nainutkin, hän kun halusi elämänsä turvallisuutta ja rutiinia. Kaarina ei ainakaan viljellyt yllätyksiä.

Kaarina oli oudon hiljainen. Kun oli päästy jälkiruokaan (mansikkakiisseliä), hän avasi suunsa.

"Kuule Toivo... muistathan sen kameran, jonka ostin osamaksulla viime viikolla?"

"Niin, mitä siitä?" Toivo kysyi suu täynnä kiisseliä. Pieni toivonkipinä syttyi hänen sisällään.

"Tuota... se ei toimi. Palautin sen tä-

nään liikkeeseen."

"Sepä hyvä", hihkaisi Toivo melkein tukehtuen jälkiruokaan. Huomattuaan Kaarinan kummastuneen ilmeen hän jatkoi:

"Ostin nimittäin tänään käytetyn kameran neljällä sadalla. Mutta kelloni meni hukkaan, en ymmärrä mihin se on joutunut."

Toivo ei ollut koskaan pitänyt vaimolle valehtelusta, mutta hätä ei lue lakia. Kaarina näytti sen verran tyytyväiseltä, ettei kannattanut venyttää onnea liian pitkälle.

"Ihanko totta? Näytä hetil" Toivo meni kaapille ja otti kameran esiin. Kaarina oli noussut tuolille seisomaan ja keikisteli kuin valokuvamalli.

"Ota nyt minusta kunnon kuva, hih hih!"

Toivo tuijotti vaimoan kameran tähtäimen läpi. Eihän Kaarina mikään kaunotar ollut, ikä alkoi jo painaa. Mutta ihan kelvollisen siitä saisi, kun vain nuo suonikohjut katoaisivat, hän ajatteli ja painoi laukaisinta. Vaimo vaihtoi hieman asentoa, ja yhtäkkiä filmi oli loppu. Kaarina antoi Toivolle tyytyväisen pusun. Loppuillasta voi sanoa sen, etteivät siinä paljon suonikohjut haitanneet.

"Olkaa hyvä, kuvanne", sanoi nuori tyttö valokuvausliikkeessä. Toivon mielestä hänen näköisensä kaunotar oli aivan väärällä puolella kameraa. Vastahakoisesti hän käänsi katseensa kuviin, jotka hänen käteensä oli lykätty. Kaarina näytti huomattavasti paremmalta kaksiulotteisena. Valaistuksesta varmaan johtui se, että suonikohjutkin olivat kadonneet. Ei loppujen lopuksi hullumpi nainen, Toivo ajatteli. Hän maksoi kehityksen ja käveli kotiin.

Kaarina oli jo kotona, keittiöstä kuului imurin ääni. Toivo riisui päällysvaatteensa ja riensi näyttämään kuvia vaimolleen. Tuskin hän pääsi keittiön ovelle, kun koko paketti putosi hänen kädestään.

Kaarina oli pukeutunut lyhyeen mekkoon, joka ei ollut mahtunut hänen päälle kolmeen vuoteen. Suonikohjuista ei ollut tietoaakaan ohuiden sukkahousujen alla, ja sääretkin olisivat kelvanneet vaikka Naomi Campbellille. Toivo haukkoi henkeään ihmeissään. Valokuvat eivät olleet

valehdelleet patkääkään, Kaarina oli kauris.

"Mitä sinä siinä seisot? Tuijotat kuin et olisi ennen nähnyt", Kaarina tiuskaisi. Toivo ei sanonut mitään, seisoi vain kynnyksellä tyhjän näköisenä.

"Tiskaisit edes. Minä saan aina tehdä kaiken täällä." Kiltisti kuin koiranpentu Toivo astui tiskialtaan ääreen.

Mitä enemmän Toivo asiaa mietti, sen vakuuttuneemmaksi hän tuli siitä, että kamera oli kaiken takana. Kaarina oli ollut rupsahtanut vanha eukko ennen kuvien ottoa, siitä hän oli varma. Tuskin yllättävään nousuun kääntynyt avioliitto sentään häntä niin sokeaksi saisi.

Yksi vahva epäily Toivon mielessä kuitenkin oli. Entäs jos synnä olikin ollut filmi? Hän oli typeryksissään ottanut vaimostaan 24 kuvaa, joilla olisi saanut vaikka mitä aikaan. Uuden auton, enemmän rahaa, paremmat vaatteet, kaikkea. Toivo ajatteli että kaikista ilkeistä huhuista huolimatta raha teki onnelliseksi. Se että rikkaudet olivat menneet sivu suun teki hulluksi.

Lopulta hän kuitenkin rohkaisi mielen- sä ja osti uuden filmin. Ensi töikseen hän kuvasi autonsa ja toivoi että se olisi diesel- mersu, eikä sen ikkunassa olisi sakkolappua. Kamera naksautti, eikä Toivo tuntenut mitään erityistä. Oli vain kuvattava filmi täyteen ja toivottava.

Seuraava kuvauskohde Toivolla oli toimisto. Hän kuvasi sihteeriä ja kesäapulaista ajatellen samalla Marilyn Monroeta ja Christina Applegatea. Toivo ei ollut koskaan pitänyt työpaikastaan, ja tämänkaltaiset luontaisedut kyllä edistäisivät työtehoa. Samalta istumalta Toivo kuvasi tekemättömien töiden kansionsa ja kuvitteli sen yhdeksi ainoaksi arkiksi, jossa lukisi:

"Kaikki tehty, pidä kolme kuukautta palkallista lomaa". Kahdeksansataa oli ollut halpa hinta kamerasta, Toivo uskoi nyt että nainen oli tiennyt sen voimista.

Kotiin tullessaan Toivo napsi kuvia varsin ahkerasti. Nuhjuiset nojatuolit saivat väistyä nahkakalusteiden tieltä, ja takapihan pusikosta tulisi täysmittainen golfrata johon hänellä olisi elinikäinen osake. Nyt pistettäisiin elämä risaiseksi!

Sukulaiset ihmettelivät miksi Toivolla oli aina kamera mukana. Kukaan ei sanallakaan maininnut Kaarinan äkillistä muodonmuutosta, se varmaankin oli osa taikaa. Se sopi Toivolle erittäin hyvin, kukaan ei pitäisi heidän äkillistä elintason nousuaan kummallisena. Verottajaa aina kiinnostivat tällaiset asiat.

Epäilykset olivat olleet turhia: kun Toivo sai filmit kehitettyä, komeili ensimmäisessä kuvassa musta Mercedes Benz, eikä ikkunassa todellakaan ollut sakkolappua. Toimistolla työt sujuivat huonosti, kun sihteeri ja kesäapulainen joutuivat jatkuvasti käymään Toivon huoneessa mitä ihmeellisimpien pikkuausioiden takia. Oikeastaan oli harmi lähteä kolmen kuukauden lomalle, vaikka siitä saikin palkkaa.

Sitten ilmeni ongelmia. Kaarina oli nuortunut henkisesti kuvauksen myötä, eikä Toivo ollut enää täydessä kunnossa fyysis-

ti. Vaimo alkoi valitella jatkuvasti siitä, että mies nukahti illalla aikaisin ja heräsi aamulla myöhään. Tiskatessaan ja imuroidesaan Toivo joutui jatkuvasti torjumaan Kaarinan lähentelyjä.

Asialle oli tehtävä jotain. Toivo ei ollut koskaan pitänyt itseään minään naistenmiehenä, mutta tähän asti hän oli kelvannut Kaarinalle silloin harvoin kun tämä oli halunnut. Nyt asia ei ollut niin. Ensinnäkin mies oli kuulemma liian pieni ja liian nopea. Asia vaati pikaisia toimenpiteitä. Itsensä kuvaaminen on hankalaa, varsinkin huonolla kameralla. Kiroillen Toivo sihtaili alapäättään ja yritti saada kuvan tarkentumaan. Nyt hän näki konkreettisesti, miten kameran läpi katsottaessa kaikki näyttää vielä normaaliakin pienemmältä. No, kyllä se oli sen arvoistakin. Seitsemän senttiä lisää sai riittää.

Toivoa kieltämättä hirvitti viedä filmi kehitykseen. Siinä oli sentään varsin arkaluontoista materiaalia, jolla ei kylläkään ollut mitään hävettävää. Mutta ei auttanut, kuvat oli saatava valmiiksi.

Elämä oli nyt paremmissa uomissa kuin koskaan. Toivo löhöili palkkalisella vapaalla ja nautiskeli ultramodernin kodin mukavuuksista, joista hänen ei ollut tarvinnut maksaa penniäkään. Mersu kulki hyvin, eikä siihen tarvinnut edes ostaa polttoainetta. Tosin Toivon albumissa alkoi olla jo toistakymmentä sivua kuvia täydestä tankista.

Kuvien määrä oli muodostumassa ongelmaksi. Toivo oli kyllä suurentanut talo- aan niin paljon kuin uskalsi, mutta albumeja oli silti turhan iso määrä. Hän ei tiennyt, miten valokuvien tuhoaminen vaikuttaisi. Ehkä asiat pysyisivät ennallaan, ehkä eivät. Jotain oli kyllä tehtävä, se oli varma. Toivo huokaisi, nousi ylös vesinojatuolistaan ja napsautti kuvan valokuva-albumeistaan, PIENISTÄ valokuva-albumeistaan. Se siitä.

Loma-aika oli jo melkein lopussa, eikä Toivoa huvittanut mennä takaisin töihin. Edes sihteeri-Marilyn ei jaksanut kiinnostaa, kun vaimosta sai minkä näköisen halusi. Rahaa- kin sai vaikka vanhoista vaatteista tai haravoituista lehdistä. Toivon työmotivaatio oli lievästi sanottuna nollassa.

Sitten Toivo sai idean. Hän haki kaapista vanhan lipaston ja otti siitä kuvan toivon- en että se olisi kehityskone. Perheraamattu saisi muuttua suurennuskoneeksi ja vaimon sukkahousuvarasto paperiksi. Siltä seisomalta hän marssi läheiseen liikkeeseen, joka kehitti kuvat tunnissa. Heti ne nähtyään Toivo tiesi, että tulevaisuus olisi turvattu.

Seuraavalla viikolla alkoi Toivon Korjauspalvelun tehomarkkinointi. Valtakunnan päälehdissä Toivo mainosti vaatimattomasti korjaavansa mitä tahansa tunnissa ja halvalla. Uteliaat toivat ensin leivänpaahittimia ja televisioita, jotka palautettiin tunnin päästä ehjempinä kuin koskaan.

Lopulta joku uskalkoi toi Toivolle bemanin, jolla perheen kuopus oli täyryttännyt puuhun. Kun auto tuli uuden värisenä ja naarmuttomana takaisin, oli legenda valmis. Toivon Korjauspalvelu nousi kuukaudessa Suomen menestyneimmäksi yritykseksi.

Tosin Toivo piti firmaansa auki vain kahtena päivänä viikossa kolme tuntia. Jo- notusajat nousivat viikon mittaiseksi, mutta se ei paljon kysyntää pienentänyt. Toivo korjasi samalla hinnalla leivänpaahittimet, autot, televisiot ja hiustenkuivaajat.

Toivolla meni hyvin. Hänellä oli kotona Suomen kaunein vaimo, parhaat koneet, hienoin auto ja rahaa enemmän kuin ehti käyttää. Ja kaikki tämä kahdeksalla sadalla markalla. Siinä ei paljoa lama haitannut. Ennen pitkää alkoivat kuitenkin kyllästy- misen merkit näkyä Toivossa. Mikään ei tuntunut enää kiinnostavan, elämässä ei ollut enää haasteita. Jos Toivo halusi maalata taulun, kuvasi hän tyhjän kankaan ja kuvitteli siihen sellaisen kuvan kuin halusi. Jos hän ajatteli kirjoittaa kirjan, ei siihen tarvinnut muuta kuin kuvata joku ikivanha Maamie- hen Kalenteri menestysromaaniksi.

Mutta nyt oli jo liian myöhäistä kääntyä takaisin. Toivossa oli kehittynyt jonkinlainen riippuvuus kameraan. Kun se kerta hänellä oli, oli sitä myös käytettävä. Tuntui typerältä vääntäytyä kauppaan hakemaan ruokaa, kun homma hoitui yhdellä napin- painalluksella.

Toivo pulskistui ja laiskistui. Hän kuvasi itsensä muutaman kerran hoikaksi, mutta kilot palasivat nopeasti takaisin. Naapurit eivät enää saaneet häneltä järkeviä vastauksia, tekemättömyys vaikutti jopa hänen aivoihinsa. Eräs naapuri huomautti hänelle asiasta, mutta Toivo vastasi vain:

"Niinpä niin. Tiedän."

Lopulta Toivo teki päätöksensä, joka oli hänen elämänsä raskain. Hän pakkasi kameran huolellisesti pehmustettuun laatik- koon, ei siksi että hän pelkäisi sen rikkou- tuvan, vaan siksi että sieltä se oli vaikeampi saada käsiinsä. Sitten hän hyppäsi upouu- teen avoautoonsa ja nosti kytkintä.

Toivosta tuntui, ettei liike ollut muuttunut ollenkaan hänen poissaollessaan. Regina myyjän käsissäkin oli sama kuin edellisen vierailun aikana. Myyjä katsoi Toivoa tunnistamatta tätä.

"Mitä sais olla?"

"Minulla olisi teille kamera myytävänä. Paljonko tarjoatte siitä?"

Myyjä kaivoi aparaatin esille laatikosta ja käänteli sitä mieltävän näköisenä.

"Tämä on jo aika vanha ja paljon käytetty. Kaksi sataa, ei yhtään enempiä."

"Se kyllä käy", vastasi Toivo ajatellen menetettyä kuuttasataa markkaa. Niillä ei olisi enää mitään merkitystä. Hän otti myyjän ojentamat rypyiset setelit ja käveli ovele. Yhtäkkiä Toivo hätkähti ja palasi takai- sin.

"Olisikohan teillä kelloja?"

Myyjä osoitti liikkeen ikkunaan. Siellä lojui yhä Toivon kello, toimivana mutta hie- man pölyisenä. Kun mies oli pysäköinyt au- tonsa liikkeen eteen, oli ikkuna ollut tyhjä.

"Paljonko?"

"Kuusi sataa, käteisenä. Elämme kovia aikoja, nähkääs." Toivo ojensi jo kertaal- leen saamansa setelit takaisin ja kaivoi tas- kustaan vielä neljä sibieliä. Hän iski ne tiskiini ja sieppasi kellon ikkunasta.

"Kiitos, ette usko kuinka paljon tämä

minulle merkitsee”, Toivo sanoi rynnätessään liikkeestä ulos.

Kotimatallaan Toivo kiroili äkkipikaisuuttaan. Hän oli nimittäin unohtanut ostaa bensiiniä, ja auto sammui tienposkeen. Kaarina oli kotona laittamassa ruokaa, täytettyä fasaania ja viiriäisenmunia. Pian Toivo saisi taas totutella lihapulliin ja perunamuusiin.

Kiroillen hän nousi autostaan ja käveli kohti lähintä bussipysäkkiä. Edellinen bussi oli mennyt juuri viisi minuuttia sitten, ja seuraavalla hän myöhästyi auttamattomasti

päivälliseltä. Sitä Toivo ei halunnut, ja vielä vähemmän hänen vatsansa. Päästyään pysäkille ex-yrittäjä oli yltä päältä hiessä. Hänen vatsansa valui housunkauluksen päälle ja kasvat punoittivat kuin selkäänsä saaneen pikkuviikarin takapuoli. Vielä olisi odotettava kaksikymmentä minuuttia. Toivo halusi olla kotona nyt. Miksei hän ollut lähtenyt viittä minuuttia aikaisemmin?

Samassa outo liike silmäkulmassa sai Toivon mielenkiinnon heräämään. Kadun toisella puolella rullalautaili pikkupoika takaperin. Se ei sinänsä ollut kummallista,

mutta laudan nopeus oli päätähuimaava. Nyt kun tarkemmin katsoi, huomasi että linnutkin lensivät hurjaa vauhtia taaksepäin.

Oli kuin Toivo olisi joutunut sisään videoon, jota kuvakelataan. Hän ehti luoda hämmästyneen silmäyksen taaksepäin pyörivään kelloonsa, kun bussi peruutti pysäkin kohdalle.

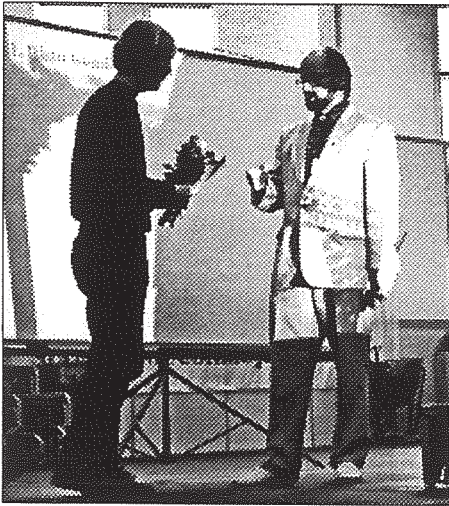
”Haluatko kyytiin vai et?” sanoi kuljettaja, ja maailma palasi taas normaaliksi. Jotkin Toivolla oli sellainen tunne, ettei äskenen käynti liikkeessä jäisi viimeiseksi.

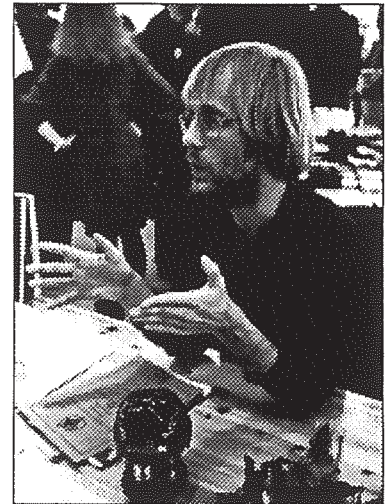
K. KOSKINEN 1992

Irma Hirsjärvi
E-mail: irh@jyu.fi

Turun kirjamesstit 9.-11.10.1992

Uunituore Atorox-voittaja Risto Isomäki

Kun lähdimme Turkuun: Mäkelän Otto, Vainikaisen Jussi ja allekirjoittanut, oli viehkeä alkusyksy. Kun tulimme takaisin – Jussi ja minä – oli lunta parikymmentä senttiä, pakkasta ja tuiskua enemmän kuin tarpeeksi ja kamalan pimeää. Johtuiko tämä Turun kirjamessuista? Olimmeko joutuneet äkillisen ja ilkeän aikasiirtymän uhreiksi? Pilailiko joku? Ja mihin oli joutunut Otto?

Alku oli sujunut hyvin: perillä Turussa vastassa olivat Timosen Pekka ja Hellströmin Kristiina, jotka suorittivat joukkiole siirtymisen Messuhalliin. Siellä olivatkin paikalla jo kaikki vakioihmiset. Ja heidän toimittamansa materiaali: voi juma, miten paljon scifi-lehtiä Suomessa tehdään!

Katselimme messuelämää hetken (käytännössä Kukunorin myyntipistettä – voi mitä kaikkea en voinut ostaa...), jonka jälkeen siirryimme ylioppilaskylän lähetyville Proffaan. Uskomaton paikka: pizzat 29 mk ja normaalikokoisina! Eikä kaljakaan ollut kallista.

Paikalle saapuivat säädetyt ajan kuluu mm. Jerrman ja Veintie, jotka olivat katsastaneet asunnoksi sovitun pommisuojan. Suoja oli kuulemma sangen raikas. Seuraaville yöpyjille suosittelemme erittäin kor-

keatasoista makuupussia. Pojat kuulemma suorittivat yöpymisen nahkatakeissa – siitä voisi jakaa kyllä kunniamaininnan.

Lauantaipäivän messuohjelma tuntui selkeältä, mutta sen toteutus oli hämmäntävä: messujen järjestelyt eivät sujuneet käytännössä lainkaan; turkulaiset hoitivat pelastavaa toimintaa kunnioittavasti: Atorox-palkinnon jako kävi tyylillä (miten ihmeessä ne surkeat äänentoistolaitteet toimivat kelpollisesti silloin, kun puhujana ei ollut Jarkko Laine vaan Hannu Pajunen?).

Kyberpunkin guru Kimmo Lehtonen otti ennen esitelmäänsä lasit pois päästään, kun silloin ei kuulemma jännitä kun ei näe ketään. Kyberpunk on nyt post. Jälkeenpäin Kimmo kertoi odottavansa kauhulla lastenkulttuuriin tutustumista, pienen lapsen isi kun on. Lohdutin häntä ja sanoin, että se on kauheampaa kuin on mahdollista etukäteen ajatella.

Jerrman ja Veintie puhuivat scifi-ihmisten pukeutumisesta osana alakulttuuria tai jotain. Olin juuri silloin vahtivuorollani myyntitiskillä, ja kyllä harmitti – tiskille näkyivät juuri sopivasti katsojien kasvot, mutta ei tippakaan puhetta. Siinä vaiheessa kuitenkin kävi ilmi, että Kääntöpiiri-kustantamo on harkitsemassa Joanna Russin

How to suppress women's writing -kirjan kääntämistä. Se lohdutti hiukan.

Messujuomat olivat sikamaisen kalliit, joten siirryimme hyvissä ajoin jälleen Proffaan. Kirjallinen illanvietto Farme's Inn'issä ei houkuttanut (ohjelmassa trio Huhtanen ja kirjallista ilottelua). Proffaan saapuikin edellisiltan verrattuna huomattavan bailaavaa porukkaa.

Suosittelen Pictionary-peliä. Tikanheitto ei ollut kivaa. Ruoka oli hyvää. Juomat olivat edelleen halpoja, mutta siitä huolimatta jouduin lainaamaan rahaa – merklistä.

Aamulla Hannu Pajunen heitti kaksi voipunutta Jyväskylän juhlijaa (tosin Vainikaisen Jussi sanoi, ettei sillä ollut krapulaa) asemalle, joten viimeisen päivän meinigistä ei ole tietoa. Demarissa oli kuulemma ollut maininta siitä, kuinka scifi-esittely loisti innokkuudellaan ja asiantuntemuksellaan. Että silleen.

Ja Otto sitten. Otto lähti jo lauantai-iltana järkkäämään sähköhäitä. Saisikin muuten kertoa siitä lisää itse. Talven ilmentymiseen en ole löytänyt mitään luotettavaa syytä, ellei syyksi voi laskea sitä, että aina silloin tällöin sataa lunta ja on kylmempää.

Pyydetään palauttamaan,
ellei vastaanottajaa tavoiteta

Jyväskylän Science Fiction Seura **42**
Kauppakatu 1 B 18
40100 JYVÄSKYLÄ

